

Examensarbete i omvårdnad, 15 hp, Grundnivå (G2E)
Sjuksköterskeprogrammet 180 hp
Examinerat och godkänt: 2025-04-08

Sjuksköterskors erfarenheter av att vårda vuxna personer med psykisk ohälsa på akutmottagningar. En allmän litteraturstudie

Nurses' experiences of caring for adult persons with mental illness in emergency department. A literature review

Författare: Dagmara Kalman
Saga Pintér

Handledare: Carina Faag, Fil. Lic.

Examinerande lärare: Leah Okenwa Emegwa, med. dr., lektor, docent

SAMMANFATTNING

Bakgrund: Hälsa är mer än bara frånvaro från sjukdom. År 2019 var det 970 miljoner människor globalt som levde med någon form av psykisk ohälsa. Sjuksköterskor har en betydelsefull roll i att ge vård och stöd till personer med psykisk ohälsa som besöker en akutmottagning. För att kunna ge adekvat vård till dessa personer krävs det utökade kunskaper om sjuksköterskornas erfarenhet av att vårda personer med psykisk ohälsa på akutmottagningar.

Syfte: Syftet med denna studie var att beskriva sjuksköterskors erfarenheter av att vårda vuxna personer med psykisk ohälsa på akutmottagningar.

Metod: Detta är en allmän litteraturstudie som strukturerades utifrån Polit och Becks niostegsmodell. Systematiska sökningar av kvalitativa artiklar utfördes i databaser PubMed och Cinahl, där nio vetenskapliga artiklar inkluderades samt analyserades med hjälp av Braun och Clark tematiska analys med induktiv ansats.

Resultat: I studien identifierades två teman följt av fem sub-teman. Under huvudteman organisatoriska utmaningar i omvårdnaden identifierades subteman kunskapsbrist, vårdmiljö och tidsbrist. Under huvudteman vårdmöten identifierades subtema utmaningar i kommunikation och emotionella erfarenheter.

Slutsats: Sjuksköterskors erfarenheter synliggjorde att ökad kompetens kring psykisk ohälsa, samt förbättrad vårdmiljö på akutmottagningar kan underlätta vårdande av personer med psykisk ohälsa. Bristande kunskaper påverkar sjuksköterskans tilltro till sin egen förmåga och inverkar på omvårdnaden. Undersökning av sjuksköterskornas erfarenheter av att vårda vuxna personer med psykisk ohälsa på akutmottagningar efter att sjuksköterskor har genomgått utbildning är förslag på fortsatt forskning.

Nyckelord: Akutmottagning, Erfarenheter, Omvårdnad, Psykisk ohälsa, Sjuksköterskor.

ABSTRACT

Background: Health is more than just absence of illness. In 2019, 970 million people worldwide were living with some form of mental health condition. Nurses have a significant role in providing care and support to people with mental health problems who visit emergency departments. To provide adequate care for these people, increased knowledge about nurse's experience of caring for people with mental health problems in emergency departments is required.

Aim: The aim of this study was to describe nurses' experiences of caring for adult people with mental illness in the emergency department.

Method: This is a general literature review structured using Polit and Beck's nine-step model. Systematic searches of qualitative articles were conducted in the databases PubMed and Cinahl, where nine scientific articles were included and analyzed using Braun and Clarke thematic analysis with an inductive approach.

Result: The study identified two themes followed by five sub-themes. Under the main theme of organizational challenges in nursing, subthemes were identified as lack of knowledge, healthcare environment and lack of time. Under the main theme of nursing meetings, subthemes were identified as challenges in communication and emotional experiences.

Conclusion: Nurse's experiences highlighted that increased competence about mental health and improved care environments in emergency departments can facilitate the care of people with mental illness. Lack of knowledge affects nurse's confidence in their own abilities and impacts on nursing. Investigation of nurses' experiences of caring for people with mental illness in emergency departments after nurses have undergone training is a suggestion for continued research.

Keywords: Emergency department, Experiences, Nursing, Nurses, Mental illness.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

INTRODUKTION	1
BAKGRUND	2
Psykisk hälsa och ohälsa	2
Prevalens	2
Personens upplevelser av psykisk ohälsa	2
Personens upplevelser av akutmottagning	3
Sjuksköterskans ansvarsområde	3
Teoretisk referensram och bärande begrepp	4
Person	5
Hälsa	5
Problemformulering	5
SYFTE	5
METOD	6
Design	6
Urval	6
Datainsamling	7
Dataanalys	9
Etiska aspekter	12
RESULTAT	13
Organisatoriska utmaningar i omvårdnaden	13
Vårdmöten	15
DISKUSSION	16
Metoddiskussion	16
Resultatdiskussion	18
SLUTSATSER	20
REFERENSER	21
BILAGOR	25

INTRODUKTION

Psykisk ohälsa ökar i samhället och klassas som ett samhällsproblem. Nästan var tredje person i Sverige riskerar att någon gång under sitt liv drabbas av psykisk ohälsa. Detta resulterar i att sjuksköterskor arbetande på akutmottagningar som saknar den psykiatriska kompetensen kommer under sitt arbete att någon gång möta och vårda patienter som lider av psykisk ohälsa.

I denna studie har författarna valt att beskriva sjuksköterskors erfarenheter av att vårda vuxna personer med psykisk ohälsa på akutmottagningar. För att få en djupare förståelse kring temat har författarna genomfört en allmän litteraturstudie med systematiska sökningar. Intresse för det valda temat började tidigt, redan innan påbörjad sjuksköterskeutbildning på Röda Korsets Högskola. Båda författare har arbetat som undersköterskor inom vården där de har flertals gånger träffat på sjuksköterskor med olika upplevelser bland annat rädsla, spänning, oro, osäkerhet att vårda personer med psykisk ohälsa och någon form av somatisk sjukdom. Sjuksköterskor kunde även tycka att det är mer krävande att ta hand om dessa patienter och en stigmatisering uppmärksammades. Under sjuksköterskeutbildningen har vi fått kunskaper kring psykisk ohälsa, men det väcktes ett intresse att vidare undersöka sjuksköterskornas uppfattning kring vårdande av patienter med psykisk ohälsa. En ökad kunskap kring sjuksköterskans erfarenheter av att vårda personer med psykisk ohälsa kan bidra till en positiv utveckling av sjuksköterskans profession. Kunskapen kan förbättra kommunikationen, öka säkerhet, möjliggör effektivare upptäckt av besvär som personen har och säkerställa en personcentrerad vård. Tack vore dessa aspekter kan sjuksköterskor inte bara hjälpa personer med psykisk ohälsa och eventuella somatiska besvär mer effektivt, utan förbättrar likaså vårdens kvalitet. Dessutom förbättras arbetsmiljön för sjuksköterskor i och med att kunskap skapar trygghet.

BAKGRUND

Psykisk hälsa och ohälsa

Manwell et al. (2015) definierar psykisk hälsa utifrån en holistisk syn som något mer än bara frånvaro av sjukdom. Det är en balans mellan de psykologiska, sociala och kulturella faktorer vilka bidrar till ett gott mentalt tillstånd, där personen har förmåga att fungera i omgivningen och bidra till samhället. Därför påverkar de biologiska, sociala, psykologiska och miljömässiga faktorer en persons psykiska hälsa. Vidare skriver Bhugra och Sartorius (2013) att en god psykisk hälsa ger personen en känsla av värde, kontroll och förståelse för både intern och extern funktion.

Socialstyrelsen (2024) beskriver psykisk hälsa som ett paraplybegrepp för individens psykiska välbefinnande och psykisk ohälsa. Den psykiska ohälsan omfattar psykiska besvär och psykiatriska tillstånd som varierar i svårighetsgrad och båda medför lidande för personen själv eller omgivningen. De vanliga psykiska besvär som förekommer är till exempel oro, ångest, sömnsvårigheter och nedstämdhet. Alla dessa ofta är normala reaktioner på olika påfrestningar som människor stöter på i livet. Exempel på psykiatriska tillstånd är depression, trauma- och stressrelaterade syndrom samt schizofreni. Folkhälsomyndigheten (2024a) skriver att individens utbildning, bakgrund, vanor, beteenden, de socioekonomiska förutsättningarna och förmågor att hantera livets påfrestningar är några av de diverse faktorer som påverkar den psykiska hälsan. Vidare tar Folkhälsomyndigheten (2024b) upp att den psykiska hälsa är inte jämnt fördelad i befolkningen, vilket beror på olika tillgång till resurser som är viktiga för att ha och bibehålla hälsan. Detta ojämna fördelningen ger en konsekvens för hela samhället i och med att det påverkar människors möjlighet till utbildning och ett hållbart arbetsliv. En stor del av personer som lider av psykisk ohälsa saknar emotionellt och praktiskt stöd, samtidigt som det är vanligare med ohälsosamma levnadsvanor och somatiska hälsoproblem.

Prevalens

World Health Organization (u.å.) tar upp att år 2019 var det globalt 970 miljoner människor som levde med någon form av psykisk ohälsa. Det är en snabbt växande folksjukdom och är den främsta orsaken till sjukfrånvaro i Sverige. De psykiska sjukdomar bidrar till cirka 12 procent av den totala sjukdomsburden i region Stockholm. Psykisk ohälsa kan börja redan i ung ålder och sedan leda till psykiatrisk sjuklighet senare i livet. Ungefär 10–20 procent av den unga befolkningen lider av någon form av psykisk ohälsa. Jablonska et al. (2021, s. 7) redovisar resultat från folkhälsoenkäten år 2018 om självrapporterad psykisk ohälsa bland vuxna i åldrarna 19 år samt äldre, vilka visar att 18 procent rapporterade psykisk ohälsa, där 20,7 procent är kvinnor och 15,4 procent är män.

Personens upplevelser av psykisk ohälsa

Skärsäter och Ali (2019, s. 654–655) belyser personers upplevelser av psykisk ohälsa. Dessa karakteriseras ofta av en känsla av att förlora sig själv, där en drastisk förändring i upplevelsen av livet har uppstått. Det som tidigare har upplevts som meningsfullt har fallit på andra plan och livet upplevs svartvitt och grått. Orken för att utföra vardagliga aktiviteter finns inte längre samtidigt som ångest börjar styra individens dagliga liv. Försämrad sömn, aptitlöshet, sämre koncentration och minnessvårigheter är exempel på saker som kan uppstå vid psykisk ohälsa, vilket kan upplevas som skrämmande. Kontrollförlust och sänkt självförtroende kan också upplevas i och med att det förekommer förändring av relationer. Att uppfatta sig själv som kapabel över sitt eget liv är centralt, dock är självkänslan sänkt. Den är viktig för att individen ska kunna hantera livets grundläggande utmaningar.

World Health Organization (u.å.) tar upp att personer som lider av psykisk ohälsa upplever ofta stigmatisering, diskriminering och kränkning av deras mänskliga rättigheter. Folkhälsomyndigheten (2024c) förklarar stigmatisering som en process där en person eller grupp av individer pekats ut och utsätts för diverse negativa attityder, fördomar eventuellt diskriminering då de anses avvika från normerna och uppfattas som mindre värda i samhället. Att stigmatisering kring psykisk ohälsa uppstår kan bero på kunskapsbrist, vilket leder till de negativa attityder och beteende. Stigmatisering av personer som lider av psykisk ohälsa resulterar i negativa konsekvenser för personen själv, men även för samhället i stort.

Statistik om stigmatisering av personer med psykisk ohälsa visar att en större andel befolkning är av åsikt att psykisk ohälsa försvårar bland annat sociala kontakter, att få en anställning och göra karriär (Folkhälsomyndigheten, 2022). Bos et al. (2009) skriver att medier ofta presenterar personer med psykisk ohälsa som avvikande, farliga och mindre kompetenta. I sin tur bidrar det till att andra individer uppfattar personer med psykisk ohälsa negativt, som farliga, avvikande och osäkra. Den sociala stigman har en stor påverkan för personer som lider av ohälsa, eftersom stigmatisering leder till social isolering. Upplevd stigmatisering har också en negativ inverkan på självkänslan, speciellt för personer som pratar öppet om sin psykiska ohälsa.

Personens upplevelser av akutmottagning

Wikström (2024, s. 23 – 24) skriver att en akutmottagning är en enhet på ett sjukhus som ger vård till personer med akut sjukdom eller skada. Variationen i arbetet är stor och enheten i grunden är bemannad av läkare, sjuksköterskor och undersköterskor. Patientomsättningen är hög och därför får sjuksköterskor träffa ett stort antal patienter med diverse sjukdomstillstånd under en kort period. Digel Vandyk et al. (2018) tar upp att personer med en psykiatrisk diagnos besöker akutmottagningar fem gånger oftare än de utan psykiatriska diagnoser. Dessa personer använder ofta akutmottagningar som en primär källa till sjukvården, vilket innebär att sjuksköterskor som arbetar där jämt vårdar denna persongrupp (Perrone McIntosh, 2021).

Wikström (2024, s. 32 – 33) tar upp att de personliga upplevelserna av vård och vårdmiljön på en akutmottagning är varierande, från de tacksamma till de frustrerande. Detta i sin tur beror på olika faktorer. Personer som inkommer till akuten i en livshotande situation prioriteras som röd och får hjälp omedelbart. Den snabba reaktionen uppskattas av dessa personer. De som söker akutmottagning och deras tillstånd bedöms med lägre prioritering kan bli frustrerade över långa väntetider. Många uppskattar därför gott bemötande och information från vårdpersonalen kring förväntad väntetid.

Vidare nämner Digel Vandyk et al. (2018) att personer med psykisk ohälsa som söker vård på en akutmottagning uttrycker att miljön kan upplevas negativ, vilket beror på att avskildheten är begränsad samtidigt som omgivningen upplevs som bullrig. Däremot uppskattar de ett gott bemötande från sjukvårdspersonal som de möter, de uttrycker att det är en betydelsefull faktor som bidrar till en känsla av ett tryggt omhändertagande under deras vistelse på akuten. Sacre et al. (2022) tar även upp att god och tydlig kommunikation från vårdpersonalen ansågs viktigt och bidrog till att personer som sökte vård kände sig respekterade och trygga. Om det förekom brister i kommunikationen från vårdpersonalen kände sig personerna åsidosatta.

Sjuksköterskans ansvarsområde

Sjuksköterskans roll har utvecklats och anpassat till de moderna vårdbehoven. Sjuksköterskor har ett stort omvårdnadsansvar, men de ansvarar inte enbart för patientvård utan har också en väsentlig roll i

att stärka hälsosystemet i sin helhet. Sjuksköterskan ska ha en helhetssyn på vården där hen fokuserar på hela patienten. Det vill säga patientens emotionella, psykosociala och kulturella behov och inte enbart på de fysiska symtomen. Sjuksköterskan ska även samordna vården för att säkerställa en smidig vårdkedja (Jackson et al., 2022).

Svensk sjuksköterskeförening (2021) har tagit fram ICN:s etiska kod för sjuksköterskor, vilket fungerar som en vägledning i deras arbete. ICN:s etiska kod beskriver sjuksköterskans ansvarsområde i relation till fyra centrala områden vilka är; patienter, yrkesutövning, professionen och global hälsa. Sjuksköterskans ansvar gentemot patienten är bland annat att respektera hens rättigheter och värdighet utan att döma eller diskriminera, att främja personens välbefinnande genom säker och personcentrerad vård där evidensbaserade vårdmetoder tillämpas. Ansvarsområdet yrkesutövning innebär att sjuksköterskan ska arbeta i enlighet med yrkesetiska principer och bidra till bättre vårdkvalité genom att utveckla sin yrkeskompetens. Inom ansvarsområde tre, det vill säga professionen ska sjuksköterskor arbeta för en effektiv såväl som rättvis fördelning av tillgängliga resurser, för att bidra till nytta i vården. Delaktighet i utveckling av hälso- och sjukvårdspolitik som stärker vården, minskar ojämlikheter samt hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande arbete är det fjärde ansvarsområdet som ingår i sjuksköterskors etiska kod.

Socialstyrelsen (2024) nämner att sjuksköterskans mål är att bidra till en god hälsa och personanpassad vård. För att kunna upprätthålla god och patientsäker vård krävs det tillräcklig bemanning med kompetent personal som kan utföra sina arbetsuppgifter samt ge vård och behandling på ett bra och patientsäkert sätt. Vidare tar Svensk sjuksköterskeförening (2021) upp att i sitt arbete har sjuksköterskor en skyldighet att lindra lidande, förebygga sjukdom samt främja och återställa en persons hälsa med respekt för de mänskliga rättigheterna. Amnesty (u.å.) förklarar mänskliga rättigheter som grundläggande rättigheter och friheter som varje människa har, oavsett sin bakgrund. Syftet med uppkomst av dessa rättigheter är att skydda individens värdighet, frihet och möjligheter i livet. De mänskliga rättigheterna har betydelse för att säkerställa rättvisa, jämlikhet och fred i samhället samt i vården.

Regeringskansliet (u.å.) belyser att god hälsa är en grundläggande förutsättning för människors möjlighet att kunna nå sin fulla potential och att bidra till samhällets utveckling. Agenda 2030 är en handlingsplan bestående av 17 globala mål som togs fram med syfte att bidra till hållbar utveckling. Mål tre handlar om hälsa och välbefinnande samt strävar efter att säkerställa ett hälsosamt liv för alla människor (Regeringskansliet, u.å.). Mål tre har även en koppling till sjuksköterskans omvårdnadsansvar i och med att sjuksköterskan har en betydande roll i att förebygga sjukdomar, främja, vårda och stödja personens fysiska, psykiska och sociala hälsa. Mål tre handlar om förebyggande arbete och hälsopromotion, att säkerställa tillgång till god vård, främja den psykiska hälsan, stödja akut och långvarig omvårdnad samt utbildning och forskning. Sjuksköterskans arbete kopplas samman med mål tre från Agenda 2030 genom att arbeta för en helhetssyn på hälsan som omfattar alla aspekter av personens hälsa, det vill säga fysiska, psykiska och sociala välbefinnande. Genom patientcentrerat samt förebyggande arbete och kompetens i akut såväl som långsiktig vård bidrar sjuksköterskan direkt till att uppfylla mål tre för hälsa och välbefinnande globalt (Regeringskansliet, u.å.).

Teoretisk referensram och bärande begrepp

De bärande begreppen som beskrivs i denna allmänna litteraturstudie är person och hälsa.

Person

Öhlen & Friberg (2019, s. 313–318) beskriver sjuksköterskans omvårdnadsansvar, där det ingår att värna personens sårbarhet, värdighet, integritet och självbestämmande, vilket innebär att man måste ha en helhetssyn och se personen bakom patienten. Detta innebär att förstå personen och hans individuella behov, känslor, tankar och situation och inte enbart fokusera på deras fysiska tillstånd eller sjukdom. Begreppet person är ett komplext begrepp som tar hänsyn till individens autonomi, integritet, värdighet och sårbarhet. Genom personcentrering arbetar sjuksköterskan ur ett holistiskt synsätt på individen, där personen är något mer än bara den fysiska kroppen (Öhlen & Friberg, 2019, s. 313–318). Att vara en person innebär det att vara i utveckling. Det förekommer även några betydelsefulla aspekter i att vara en person bland annat att vara sårbar, kapabel och ansvara för sitt liv/handlingar, att vara erfaren, kommunicerande, kroppslig och moraliskt medveten, att tänka vilja och värdera (Öhlen och Friberg, 2019, s. 225–236).

Hälsa

Sjuksköterskans viktigaste uppgift är att bidra till en god hälsa där hon förstår och utvärderar den utifrån sin roll. Från sjuksköterskans perspektiv är hälsan ett brett multidimensionellt perspektiv som innefattar kroppsliga, känslomässiga och sociala aspekter (Svensk sjuksköterskeförening, 2021). Hälsa är ett centralt begrepp och har många innebörder. World Health Organization (2025) definierar hälsa som ett tillstånd av fullständigt fysiskt, mentalt och socialt välbefinnande. Vidare belyser Willman (2019, s. 33–36) ett humanistiskt perspektiv, där man har en helhetssyn på människan och hälsa anses vara något mer och annat än frånvaro av sjukdom. Hälsa är en process som människan själv skapar och upplever i det dagliga livet. Sjuksköterskans insatser kan röra sig kring att förebygga och motverka sjukdom samt lidande men även insatser som syftar till att förstärka en persons resurser för att hen ska kunna uppnå ett så god hälsa som möjligt.

Problemformulering

Psykisk ohälsa är ofta förekommande vilket innebär att en stor del av personer som söker vård på akutmottagningar är personer just med psykisk ohälsa, vilka kan även ha somatiska besvär. Sjuksköterskor inom akutsjukvården möter diverse typer av patienter och därför är det viktigt att sjuksköterskor känner sig förberedda och trygga i sin yrkesroll. Det kan finnas svårigheter att möta personer med psykisk ohälsa inom akutsjukvården, vilket kan resultera i sämre bemötande samt vårdandet av denna persongrupp. Denna litteraturstudie fokuserar på sjuksköterskors erfarenheter av att vårda vuxna personer med psykisk ohälsa inom akutsjukvården. Studiens resultat kan troligtvis bidra med ny kunskap och bättre förståelse kring sjuksköterskors erfarenheter av psykisk ohälsa samt vårdande av denna persongrupp. Förhoppningsvis kan studien även förbättra omvårdnadskompetensen hos sjuksköterskor och även resultera i förbättrad vårdkvalité för personer lidande av psykisk ohälsa som söker vård på akutmottagningar.

SYFTE

Syftet med denna studie var att beskriva sjuksköterskors erfarenheter av att vårda vuxna personer med psykisk ohälsa på akutmottagning.

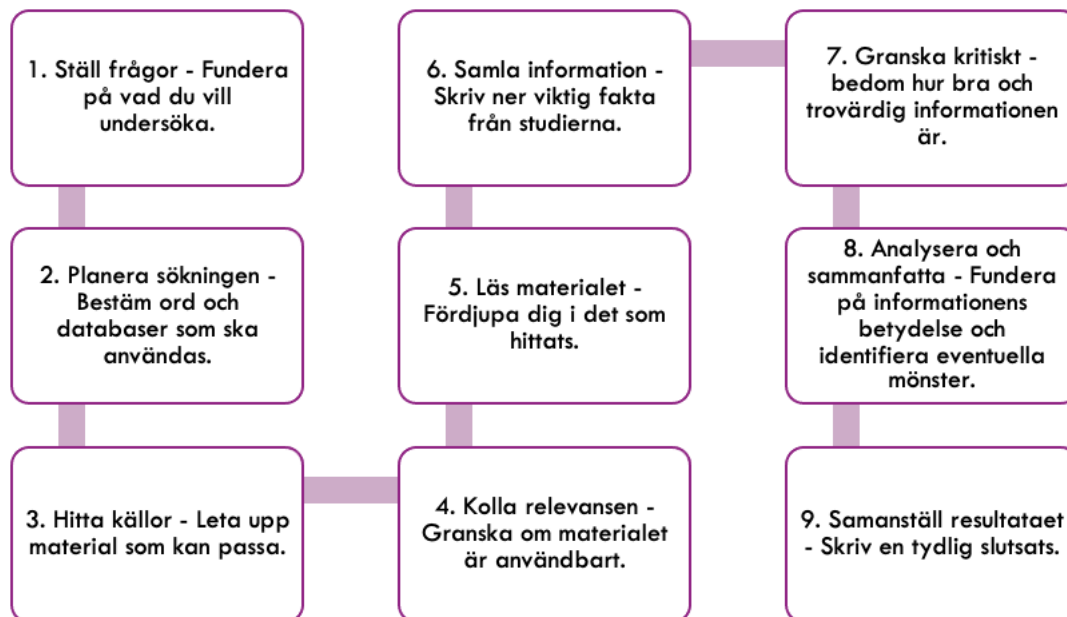
METOD

Design

Detta arbete utfördes i form av en allmän litteraturstudie. För att kunna beskriva sjuksköterskors erfarenheter av att vårda vuxna personer med psykisk ohälsa inom akutsjukvården användes systematiska sökningar av kvalitativa vetenskapliga artiklar. Den systematiska sökningen av kvalitativa artiklar är lämplig eftersom den möjliggör att analysera, förstå och tolka upplevelser och erfarenheter (Polit & Beck, 2021, s. 54–55). Den induktiva metoden innebär att analysera upplevelser/erfarenheter samt data på ett systematiskt sätt. Data från en studie kan även sammanställas till allmänna principer, vilket kan bidra till att nya teorier kring ett fenomen utvecklas (Forsberg & Wengström, 2015, S. 44 - 45). Metoden författarna till detta arbete valde innebär att data samlades in samtidigt som den kvalitetsbedömdes och granskades kritiskt för att på så sätt kunna få en övergripande förståelse om ämnet (Polit & Beck, 2021, s. 82–83).

För att kunna genomföra arbetet på ett metodiskt och strukturerat sätt har författarna till detta arbete valt att använda niostegsmodellen av Polit & Beck (2021, s. 85) som en litteraturöversikt. Modellen beskriver inte bara de essentiella stegen av litteraturprocessen utan ger också en vägledning för hur arbetet ska genomföras. I steg ett (Se figur 1.) identifierades studiens problemområde, vilket resulterade i formulering av ett avgränsat syfte och problemformulering i en promemoria (PM). Därefter utgjorde PM ett underlag för denna allmänna litteraturstudie.

Figur 1. Niostegsmodellen.

Polit & Beck (2021, s. 85). Översatt och tolkad till svenska av författarna.

Urval

Denna litteraturstudie inleddes med det första steget i nio-stegsmodellen, där författarna funderade på vilka frågor som skulle undersökas och en problemformulering formulerades (Polit & Beck, 2021, s. 85). I modellens steg två har det preciseras relevanta för besvarandet av studiens syfte inklusions- och exklusionskriterier (Polit & Beck, 2021, s. 85). Enligt Forsberg och Wengström (2015, s. 174–175)

fungerar inklusionskriterier som en vägledning i urval av källor som är direkt relevanta för att besvara studiens syfte.

De inklusionskriterier som ansågs relevanta för studien (se tabell 1.) var kvalitativa artiklar som inkluderade sjuksköterskors erfarenheter av att vårda vuxna personer med psykisk ohälsa inom akutsjukvården. Författarna valde att avgränsa sökningen genom att lägga fokus på vuxna personer med psykisk ohälsa. Den senaste forskning har inkluderats och därför var tidsspannet bestämdes för de senaste 10 åren. Artiklarna skulle även vara original och peer-reviewed (Polit & Beck, 2021, s. 85–87).

Exklusionskriterier var bland annat artiklar som inte var relevanta till studiens syfte, artiklar som fokuserade på personer yngre än 18 år och som inte vårdats för eller lider av psykisk ohälsa. Litteraturoversikter samt artiklar äldre än 10 år och skrivna på något annat språk än engelska exkluderades, vänligen se tabell 1 för förtydlighet.

Tabell 1. Inklusions- och exklusionskriterier.

Inklusionskriterier	Exklusionskriterier
Personer äldre än 18 år; lidandes och behandlad för psykisk ohälsa inom akutsjukvården; av en sjuksköterska	Personer yngre än 18; inte lidandes och ej behandlas för psykisk ohälsa inom akutsjukvården av en sjuksköterska
Grundutbildade sjuksköterskor; arbetande inom akutsjukvården	Artiklar fokuserade på pediatrik vård
Sjuksköterskors erfarenheter	Artiklar skriva på annat språk än engelska
Akutsjukvård	Artiklar äldre än 10 år
Artiklar som var skriva på engelska	Inte peer- reviewed artiklar
Artiklar inte äldre än 10 år	Kvantitativ ansats
Originalartiklar	Patientperspektiv
Peer – review	Vård som inte är akut
Kvalitativ ansats	Litteraturoversikt

Datainsamling

I steg två har ett antal inklusions- och exklusionskriterier samt nyckel- och sökord definierats baserat på studiens syfte. Systematiska sökningar i databaser var steg tre från niostegsmodellen (Polit & Beck, 2021, s.85). Författarna har utifrån studiens syfte tagit ut viktiga sökord för sökningar i databaser som översattes till engelska med hjälp av Svensk MeSH (Karolinska Institutet, u.å.). I det systematiska sökandet efter vetenskapliga artiklar relevanta för studien har författarna använt sig av två databaser, Cumulative Index to Nursing and Allied Health Literature (CINAHL) och Public Medicin (PubMed). Dessa databaser möjliggjorde en systematisk, bred och varierad sökning för att kunna

belysa olika aspekter av studiens syfte (Polit & Beck, 2021 s. 90–93). Båda databaserna var tillgängliga via Södertörns Högskolebiblioteks hemsida. PubMed samt Cinahl är relevanta databaser eftersom de innefattar omvårdnadsforskning som täcker bland annat medicin, omvårdnad och odontologi (Forsberg & Wengström, 2015, s. 64–65).

Sökorden som användes var *Nurses experience*, *Nurses attitudes*, *Care*, *Mental Illness*, *Mental Disorder*, *Emergency care*, *Emergency department*. Systematiska sökningar i databaserna genomfördes vid två olika tillfällen. Första sökningen genomfördes på Röda Korsets Högskola vid utformande av PM den 14/12 2024. Samma sökstrategi har använts i båda databaserna, vilket var i enlighet med steg två till fem i niostegsmodellen (Polit & Beck, 2021, s. 85). Sökstrategin omfattade en blockbaserad sökmetod där sökorden har kombinerats med booleska operatörer "AND" och "OR", vilket användes till att sökningar skulle bli mer omfattande (Forsberg & Wengström, 2015, s. 69). Till att börja med genomfördes separata sökningar i respektive databaser. Vid första söktillfälle i databasen CINAHL: kombinationen "Nurses experience" OR "Nurses Attitudes" resulterade i 556 496 artiklar, sökorden "Care" gav 52 966 artiklar, kombinationen "Mental illness" OR "Mental disorder" genererade 101 019 artiklar, sammansättningen av sökorden "Emergency care" OR "Emergency department" resulterade i 113 930 artiklar. Efter dessa individuella sökningar utfördes en blocksökning med hjälp av alla de tidigare nämnda sökorden, en kombination av sökorden och även begränsningar såsom att artiklarna skulle vara publicerade senaste 10 åren, peer reviewed och skrivna på engelska. Denna blocksökning resulterade i 12 relevanta artiklar och synliggjorde även betydelsen av tillämpning av en strukturerad och systematisk sökningsstrategi i syfte att begränsa antal sökresultat samt identifiera relevanta artiklar. Första söktillfället i databasen PubMed: kombinationen "Nurses experience" OR "Nurses Attitudes" resulterade i 476 285 artiklar, sökorden "Care" identifierade 120 707 artiklar, kombinationen "Mental illness" OR "Mental disorder" genererade 1 638 526 artiklar, kombinationen "Emergency care" OR "Emergency department" resulterade i 655 113 artiklar. Blocksökningen med hjälp av alla de tidigare nämnda sökorden, kombinationer av sökorden och även begränsningar att artiklarna skulle vara publicerade senaste 10 åren, peer reviewed och skrivna på engelska identifierade 92 artiklar. Alla sökningar redovisas i sökmatrisen, se bilaga 2 för Cinahl och bilaga 3 för Pubmed. Därefter har steg fyra påbörjats med granskning av titel samt abstract på samtliga artiklar för att kunna bedöma artiklarnas relevans för studien. Artiklar som inte svarade på syfte och inte uppfyllde kriterier sorterades bort (Polit & Beck, 2021, s. 85). Enligt steg fem lästes artiklar i fulltext och granskades för att verifiera att dessa svarar på studiens syfte. Under processen har 11 artiklar sorterats bort från databasen CINAHL och 88 artiklar från databasen PubMed. Anledning till att dessa artiklar valdes bort var att de antingen var dubletter av artiklar som redan valts ut från andra databasen eller att artikeln inte ansåg relevant för studies tema. Vid denna söktillfälle har fem vetenskapliga artiklar valts ut, var på en hämtades från databasen Cinahl och fyra hämtades från PubMed.

Inför utformningen av denna studie har ytterligare sökning utförts i syfte att hitta mer forskning för att besvara studiens syfte. Denna gång har författarna deltagit på en workshop kring kritisk informationssökning hos Södertörns Högskolebibliotek, detta med avsikt att få bättre kunskaper kring systematiskt sökande i databaser. För att sökningarna skulle bli så effektiva som möjligt har författarna vid det andra söktillfället utfört sökningar på plats i Södertörns högskolebibliotek, där det finns tillgång till 100 procent av artiklarna i databaserna. Samma sökstrategi har använts, se bilaga 2 och 3. Återigen har MeSh termer och Subject Headings använts för att säkerställa god kvalitet och relevans i sökandet. Andra söktillfället var den 2/2 2025. Vid andra söktillfället i databasen CINAHL: kombinationen "Nurses experience" OR "Nurses Attitudes" resulterade i 38 344 artiklar, sökorden "Care" gav 1 405 700 artiklar, kombinationen "Mental illness" OR "Mental disorder" identifierade 88 327 artiklar, sammansättningen av sökorden "Emergency care" OR "Emergency department" genererade 93 083 artiklar. Därefter blocksökningen resulterade i 21 artiklar. Vid andra söktillfälle i

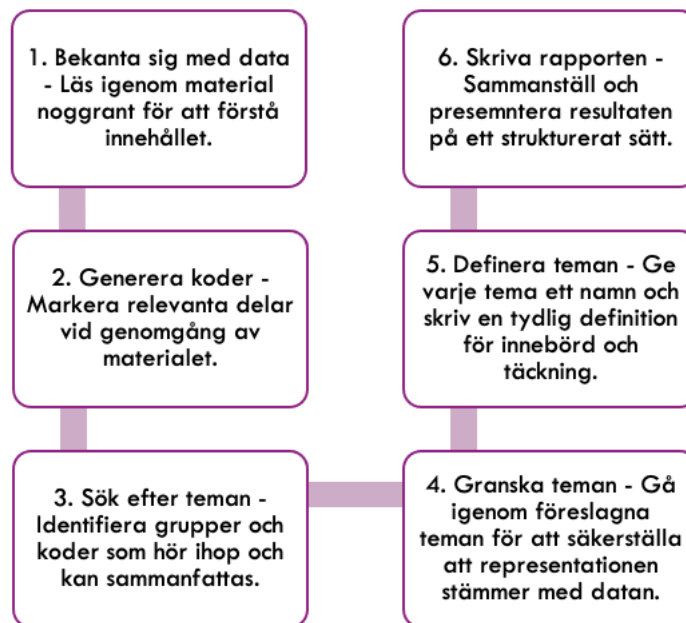
databasen PubMed: kombinationen "Nurses experience" OR "Nurses Attitudes" identifierade 867 784 artiklar, sökorden "Care" resulterade i 3 537 759 artiklar, kombinationen "Mental illness" OR "Mental disorder" gav 1 649 754 artiklar, kombinationen "Emergency care" OR "Emergency department" genererade 661 627 artiklar. Blocksökningen i kombination med alla de tidigare nämnda sökorden, kombinationer av sökorden och begränsningar att artiklarna skulle vara publicerade senaste 10 åren, peer reviewed och skrivna på engelska resulterade i 255 artiklar. Återigen har författarna till detta arbete utfört enligt steg fyra från Polit & Becks niostegsmodellen (2021, s. 85) granskning av titel samt abstract på samtliga artiklar, detta för att kunna bedöma artiklarnas relevans för studien. Artiklar som inte var relevanta för denna studie, det vill säga de artiklar som inte besvarade syftet och inte uppfyllde kriterier sorterades bort (Polit & Beck, 2021, s. 85). Vidare i steg fem lästes artiklar i fulltext och sedan ytterligare granskades för att verifiera att dessa svarar på studiens syfte. Denna gång har 18 artiklar sorterats bort från databasen CINAHL och 254 artiklar från databasen PubMed, även denna gång var anledning till att dessa artiklar valdes bort då dessa ansågs av författarna som inte relevanta för denna studiens tema, alternativt var de dubletter av artiklar från den andra databasen. Antalet träffar vid användning av samma sökstrategi har skiljts sig från första tillfället. Denna gång framkom ett sökresultat på 21 artiklar i Cinahl och 255 artiklar i Pubmed. Vid denna sökning har fyra artiklar valts ut var en från PubMed och tre från CINAHL.

I steg sex har författarna skapat en artikelmatris, se bilaga 1. Artikelmatrisen presenterar en strukturerad sammanfattning av nio vetenskapliga artiklar som har identifierats för att säkerställa att studiens syfte besvaras. Utifrån Polit och Becks (2021, s. 85) niostegsmodell har en kvalitetsgranskning av artiklar utförts i steg sju. Granskningen har genomförts med hjälp av en mall hämtad från Statens beredning för medicinsk och social utvärdering (SBU, 2022). Det är nio mallar som skrevs ut för att underlätta granskningen av utvalda artiklar. Artiklarna lästes var för sig av författarna och granskades sedan tillsammans. SBU:s mall för granskning av kvalitativa studier fokuserade på fem olika kategorier: teori/metodik, deltagare, datainsamling, analys och forskaren, se bilaga 4. Genom att besvara dessa underkategorier bedömdes artiklarnas kvalitet och trovärdighet på ett systematiskt sätt (SBU, 2024). Utifrån granskningsmallen har samtliga artiklar från artikelmatrisen bedömts ha hög kvalitet (SBU, 2022).

Dataanalys

I steg åtta från niostegsmodellen (Polit och Beck, 2021, s. 85) analyserades alla nio artiklar från artikelmatrisen. Författarna bestämde sig att analysera data med hjälp av Braun och Clark (2006) tematiska analys med induktiv ansats. Tematisk analys är en lämplig metod för denna studie, eftersom det är den systematiska metoden som används inom kvalitativ forskning. Den används i syfte att identifiera, analysera och tolka teman från data, vilket kan bidra till nya insikter samt förståelse. Den tematiska analysprocessen består av sex steg (se figur 2) och följer en struktur där varje steg bygger på det föregående, vilket medför en omfattande förståelse av data (Naeem et al., 2023).

Figur 2. Tematisk analysmodell.

Braun & Clarke (2006). Översatt och tolkad till svenska av författarna.

De vetenskapliga artiklar som finns redovisade i artikelmatrisen analyserades med avsikt att utforska återkommande teman som kunde besvara studiens syfte kring sjuksköterskans erfarenheter att vårda vuxna personer med psykisk ohälsa på akutmottagningar (Polit & Beck, 2021, s. 534). I steg ett av Brauns och Clarkes (2006) tematiska analys har författarna bekantat sig med vald data. Detta utfördes genom noggrann genomläsning av alla nio vetenskapliga artiklar. Inläsning upprepades i syfte att kunna få en bättre förståelse för artiklarnas innehåll, men även för att kunna identifiera återkommande teman. Författarna valde att skriva ut alla artiklar i dubbla exemplar. Detta gjordes med avsikt att underlätta analysprocessen. Under genomläsning och granskandet av data har överstrykningspennor använts för att markera relevanta delar av texter som ansåg besvara studiens syfte. I steg två har det utförts systematisk kodning av data från artiklarnas resultat. Författarna har skapat en tabell (se tabell 2) för att kunna följa den systematiska analysprocessen enligt Braun och Clarkes (2006) tematiska analys.

I steg tre jämfördes koderna och diskuterades av författarna om hur dessa kunde grupperas till sub-teman som potentiellt kunde användas. Under steg fyra har författarna ytterligare granskat koder samt sub-teman som framkom. Allt detta för att säkerställa relevans och att teman stämmer med data och svarar på studiens syfte. Under denna steg jämfördes koderna med sub-teman som framkom. Detta utfördes med avsikt att kontrollera att dessa stämmer överens med varandra. I steg fem förfinade författarna detaljerna i varje tema, för att kunna skapa tydliga definitioner och benämningar för varje enskilt tema. Totalt identifierades två teman i de vetenskapliga artiklarna. I sista steget, steg sex av Brauns och Clarkes (2006) analys sammanfattades teman på ett strukturerat sätt och därefter presenterades den i relation till studiens syfte, för att få en djupare förståelse för sjuksköterskans erfarenhet av att vårda vuxna personer lidande av psykisk ohälsa på akutmottagningar. Steg sex av Braun och Clarke (2006) kopplas även samman med steg nio från Polit och Becks (2021, s.85) niostegsmodell, vilket utgår på att sammanfatta och redovisa resultat.

Tabell 2. Utdrag från en tematisk analysprocess.

Artiklar	Kvalitativa data	Koder	Sub-tema	Tema
#3	They experienced frustration at not knowing how to help people with MHC and how to care for them properly	Frustration och hjälplöshet på grund av okunskap	Kunskapsbrist.	Organisatoriska utmaningar i omvårdnaden.
#4	The lack of communication skills and confidence toward psychiatric patients in nurses affects their willingness to care. In addition, the lack of therapeutic communication techniques also results in inappropriate or unreasonable attitudes when responding to patients during care.	Oresonabla och/eller olämpliga attityder vid patientomhändertagande.	Utmaningar i kommunikation.	Vårdmöten.
#4	The emergency department is crowded, and noisy and psychiatric patients are exposed to the curiosity or discussion of other patients or family members.	Otillräcklig integritet och dålig miljö.	Vårdmiljö	Organisatoriska utmaningar i omvårdnaden.
#2	The nurses' pre-understandings about the patient, their own emotions, and their collaboration with others had both negative and positive influences on the actual patient encounter.	Förförståelse om patienter och deras egna känslor.	Sjuksköterskans emotionella erfarenheter.	Vårdmöten.
#1	Nurses demonstrated a desire to have more time to talk, listen to patients and feel their difficulties as expectations for caring for people with mental health problems	Önskan om mer tid med patienten.	Tidsbrist.	Organisatoriska utmaningar i omvårdnaden.

Etiska aspekter

Vid genomförande av denna allmänna litteraturstudie har författarna tagit hänsyn till att de inkluderade vetenskapliga artiklarna följer forskningsetiska riktlinjer som finns beskrivna i Helsingforsdeklarationen. Deklarationen är ett uttalande om de olika etiska principer som ska följas för medicinsk forskning som involverar mänskliga deltagare (World Medical Association, 2024). I studien inkluderades enbart etiskt granskade originalartiklar. Detta var en viktig aspekt, eftersom författarna ansåg det betydelsefullt att deltagarna i studien var väl informerade om att de ingår i en forskning, vad som förväntas av de samt att de när som helst kan avsäga sig från studien. Forskningsdeltagare skulle även behandlas rättvis, respektfullt samtidigt som deras integritet respekterats och personliga uppgifter behandlades konfidentiellt (Polit & Beck, 2021, s. 133 - 137).

Om det förekom osäkerheter vid läsning av artiklar, översattes artikeln från engelska till svenska för att kunna försäkra om att författarna inte tolkar artikeln utifrån egna åsikter. I syfte att säkerställa att artiklarna inte tolkas, läses dessa separat för att sedan kunna diskuteras mellan författarna. De etiska riktlinjerna följdes noggrant med avsikt att kvalitet och opartiskhet säkerställs. Denna studie strävade efter objektivitet, rättvishet och transparens genom att inkludera samtliga perspektiv och att en intressekonflikt undviks (Polit & Beck, 2021, s.146). Genom användning av Polit och Beck (2021, s. 85) niostegsmodell säkerställde författarna att studien var genomförd systematiskt och resultaten presenteras på ett tydligt, trovärdigt och transparent sätt, samtidigt som den kan bidra till att utveckla nya forskningsområden. Alla källor som användes i denna studie refererades enligt Röda Korset Högskolans riktlinjer och följer American Psychological Association system (APA-system) (Södertörns Högskola, 2021).

RESULTAT

Denna studie hade syfte att beskriva sjuksköterskors erfarenheter av att vårda vuxna personer med psykisk ohälsa på akutmottagningar. För att kunna besvara syftet har nio vetenskapliga artiklar från Taiwan, Canada, Spanien, Sverige, Australien och Brasilien analyserats med hjälp av en tematisk analys, vilket resulterade i två teman och fem sub-teman. De teman som identifierades var organisatoriska utmaningar i omvårdnaden och vårdmöten. Sub-teman som identifierades var kunskapsbrist, vårdmiljö, tidsbrist, utmaningar i kommunikation och emotionella erfarenheter. Nedan i tabell 3 presenteras en sammanfattning av teman samt sub-teman som har framkommit.

Tabell 3. Resultat från tematisk analys med teman och sub-teman.

Tema	Sub-tema
Organisatoriska utmaningar i omvårdnaden.	Kunskapsbrist.
	Vårdmiljö
	Tidsbrist.
Vårdmöten.	Utmaningar i kommunikation.
	Emotionella erfarenheter.

Organisatoriska utmaningar i omvårdnaden

Tema organisatoriska utmaningar i omvårdnaden har identifierats som ett återkommande tema i alla nio analyserade artiklar (Chou & Tseng, 2020; Clarke et al., 2015; Garcia-Carpintero Blas et al., 2023; Holmberg et al., 2020; Innes et al., 2014; Zetterberg et al., 2022; Liljeqvist et al., 2019; Marynowski-Traczyk et al., 2017; Piton et al., 2024). Huvudtema organisatoriska utmaningar handlar om hinder som påverkar effektiviteten i organisationen, sub-teman som tillhör är; kunskapsbrist, vårdmiljö och tidsbrist. Följande sub-teman motsvarar begränsningar vilka inverkar både på sjuksköterskors arbete och även omvårdnadens kvalité.

Kunskapsbrist

Sjuksköterskor som arbetar på akutmottagningar känner sig ofta otillräckliga och dåligt förberedda i möte med personer som lider av psykisk ohälsa (Chou & Tseng, 2020; Clarke et al., 2015; Garcia – Carpintero Blas et al., 2023; Holmberg et al., 2020; Innes et al., 2014; Zetterberg et al., 2022; Marynowski – Traczyk et al., 2017; Piton et al., 2024). Upplevelsen av otillräcklighet och dålig förberedelse bland sjuksköterskor berodde på kunskapsbrist, bristande självförtroende och otillräckligt med erfarenheter av hantering, bemötande och vårdande av personer med psykisk ohälsa (Chou & Tseng, 2020; Clarke et al., 2015; Holmberg et al., 2020; Zetterberg et al., 2022; Piton et al., 2024). Bristande utbildning har i en viss utsträckning begränsat sjuksköterskors förmåga att vårda personer med psykisk ohälsa och till och med lett till känslor av osäkerhet, otillräcklighet, hjälplöshet och frustration (Clarke et al., 2015; Garcia-Carpintero Blas et al., 2023; Holmberg et al., 2020). Det framkom även att sjuksköterskor som arbetade på akutmottagningar har stereotypa kunskaper kring personer med psykisk ohälsa. Det beror på okunskap, där stigmatisering samt fördomar mot denna

patientgrupp är en utmaning inom vården i möte med denna patientgrupp (Holmberg et al., 2020; Garcia – Carpintero Blas et al., 2023; Chou & Tseng, 2020). Många sjuksköterskor uttryckte önskan om att få mer förberedelse, utbildning och dela med sig erfarenheter i hantering av psykisk ohälsa (Piton et al., 2024). Sjuksköterskors bristande kunskap kring utvärdering och hantering av de psykiatriska patienterna leder ofta till försenade handläggningar på akutmottagningar (Chou & Tseng, 2020). Sjuksköterskor förmedlade att förbättrandet av sjukdomsmedvetenhet samt kunskaper kring psykisk ohälsa kommer bidra till bättre självförtroende bland personalen så väl som bidra till en optimal och effektiv vård för personer med psykisk ohälsa (Piton et al., 2024; Chou & Tseng, 2020).

Vårdmiljö

Sjuksköterskor uttrycker att akutmottagningens miljö inte är lämplig och anpassad för personer med psykisk ohälsa. Allt detta i och med att miljön är bullrig med många öppna ytor, vilket är en källa till stress och frustration under vårdtiden för psykiatriska patienter (Chou & Tseng, 2020; Garcia-Carpintero Blas et al., 2023; Holmberg et al., 2020; Innes et al., 2014). Akutmottagningen är ofta överfull och med tanken på öppna ytor resulterar det i att de psykiatriska patienterna utsätts för nyfikenhet. Sjuksköterskor upplever att akutens öppna utrymmen leder till otillräcklig integritet, då avskildhet saknas (Chou & Tseng, 2020; Garcia-Carpintero Blas et al., 2023; Holmberg et al., 2020; Innes et al., 2014).

Förutom bristen på psykiatriska patienters avskildhet agerar de öppna ytorna på akutmottagningen som en stresskälla. Frustration från omhändertagande av psykiatriska patienter från akutmottagningens sjuksköterskor är tydlig och missförstånd tenderar att uppstå med andra patienter och familjemedlemmar. Missförstånd uppstår då det finns en bristande förståelse över hur en ska vårda och hantera psykiatriska patienter (Chou & Tseng, 2020; Garcia-Carpintero Blas et al., 2023). Otillräckligt och slutet utrymme på akutmottagningen upplevs av sjuksköterskor som en begränsning i vårdande av personer med psykisk ohälsa. Sjuksköterskor uttrycker en önskan om att det ska finnas separat miljö som är anpassad för denna patientgrupp. För att de ska få den bästa möjliga vård utan att de utsätts för stress eller nyfikenhet av andra (Chou & Tseng, 2020; Garcia – Carpintero Blas et al. 2023).

Tidsbrist

Tidsbrist upplevs av sjuksköterskor arbetande på akutmottagningar som en begränsning i vårdandet av personer lidande av psykisk ohälsa. Sjuksköterskor uttrycker att dessa personer behöver mer vårdtid jämfört med andra patientgrupper (Garcia – Carpintero Blas et al., 2023; Holmberg et al., 2020). På akutmottagningar är det ofta högt tempo, där tidsbrist och överbelastning av arbete för vårdpersonalen inverkar på att personer som söker hjälp för psykiska problem inte får den omtänksamhet som de behöver (Garcia – Carpintero Blas et al., 2023). Sjuksköterskor upplever tidsbristen som en begränsning i att bemöta, förstå, bedöma och ge en adekvat och väsentlig vård till personer som drabbats av psykisk ohälsa. Därför uttryckte sjuksköterskor en önskan om att få mera resurser av psykiatriska tjänster som skulle stötta de i att förstå patienternas behov och ge mer optimal vård för denna patientgrupp (Clarke et al., 2015; Garcia – Carpintero Blas et al., 2023).

Vårdmöten

Tema vårdmöten är den andra återkommande tema som identifierats i de vetenskapliga artiklarna (Chou & Tseng, 2020; Clarke et al., 2015; Garcia-Carpintero Blas et al., 2023; Holmberg et al., 2020; Innes et al., 2014; Zetterberg et al., 2022; Marynowski-Traczyk et al., 2017; Piton et al., 2024). Huvudtema vårdmöten handlar om kommunikation samt sjuksköterskors emotionella upplevelser vid vård av patienter med psykisk ohälsa på en akutmottagning. Därmed är sub-teman som identifierats utmaningar i kommunikationen och emotionella erfarenheter.

Utmaningar i kommunikationen

Kommunikationen har en nyckelroll i hur sjuksköterskor bemöter och uppfattar personer med psykisk ohälsa (Innes et al., 2014). I möte med psykiatriska patienter upplevde sjuksköterskor som arbetar på akutmottagningar svårigheter i kommunikation med dessa personer. De uppger att de har mötts av tystnad eller verbala kränkningar, vilket hindrar den goda terapeutiska kommunikationen och resulterar i oförmåga att bemöta och vårda personen på ett bra sätt (Chou & Tseng, 2020; Garcia-Carpintero Blas et al., 2023). Vidare tog även sjuksköterskor upp att den bristande kommunikationsförmågan leder till olämpliga attityder i bemötande av patienter med psykisk ohälsa, vilket i sin tur leder till att dessa personer diskrimineras och undviks (Chou & Tseng, 2020). I kontakt med personer som söker vård på akutmottagningar med anledning av psykisk ohälsa möter sjuksköterskor ofta svårigheter i bristande tillit till patienten, i och med att de inte kan etablera en genuin kontakt med patienten (Zetterberg et al., 2022; Marynowski-Traczyk et al., 2017; Piton et al., 2024). Sjuksköterskornas upplevda svårigheter i kommunikation utgjorde hinder i vårdande av personer med psykisk ohälsa på ett bra sätt (García-Carpintero Blas et al., 2023), därmed önskade sjuksköterskorna att få mer förberedelse samt utbildning bland annat i kommunikation. Allt detta i syfte att förbättra bemötandet och omvårdnaden (Piton et al., 2024).

Emotionella erfarenheter

Sjuksköterskor upplevde ofta att vården de gav till personer med psykisk ohälsa inte var idealisk, eftersom de kände sig hopplösa i och med att de saknade kunskaper kring hantering av psykisk ohälsa, tankesätt och kommunikationstekniker (Clarke et al., 2015; Garcia-Carpintero Blas et al., 2023; Zetterberg et al., 2022). Känsla av otillräcklighet och hopplöshet var återkommande bland de sjuksköterskor som arbetade på akutmottagningar och vårdade personer lidande av psykisk ohälsa. Sjuksköterskor började tvivla på sin yrkeskompetens när de av någon anledning inte kunde skydda patienterna (Garcia-Carpintero Blas et al., 2023; Zetterberg et al., 2022).

I samband med tvivel framkom även känslor av misslyckande och skuld. Sjuksköterskor kände sig påträngande när patienter tvingades att söka vård, särskilt när förvirring fanns om patienten var i behov av psykiatrisk eller somatisk vård. Som en följd upplevde sjuksköterskorna svårigheter kring resonering, eftersom en rädsla om att göra fel samt förvärra patientens tillstånd fanns. Rädsla fanns även kring att eventuellt missa allvarliga somatiska sjukdomar eller om självmordstankar har förekommit (Clarke et al., 2015; Garcia-Carpintero Blas et al., 2023; Zetterberg et al., 2022).

Sjuksköterskor uttryckte också att det finns en potentiell risk att en inte tar patientens situation på allvar med tanken på tidigare möten och eventuella förutfattade meningar om personen samt situationen (Garcia-Carpintero Blas et al., 2023; Zetterberg et al., 2022). Trots utmaningar som uppstår i vårdande av personer med psykisk ohälsa, uttryckte en del sjuksköterskor en empatisk hållning.

Medvetenhet kring personers tidigare upplevelser av akutmottagning och hjälp från kollegor som har kunskaper kring psykisk ohälsa kan underlätta vårdkontakten och lindra patientens lidande (Garcia-Carpintero Blas et al., 2023; Holmberg et al., 2020; Clarke et al., 2015).

DISKUSSION

Metoddiskussion

Denna studie har genomförts med avsikt att beskriva sjuksköterskors erfarenheter att vårda vuxna personer med psykisk ohälsa på akutmottagningar. För att kunna besvara studiens syfte har författarna genomfört en allmän litteraturöversikt med systematiska sökningar av kvalitativa vetenskapliga artiklar. En allmän litteraturöversikt är en metod som innebär att ställa samman samt analysera befintliga data för att kunna undersöka och besvara en forskningsfråga (Forsberg & Wengström, 2015, s. 25–26). Metoden som valts ansågs av författarna som lämplig i genomföranden av denna studie, eftersom litteraturöversikt av kvalitativa artiklar eftersträvar sammanställning av data från intervjuer eller enkäter med avsikt att få en översikt av människans subjektiva upplevelser (Forsberg och Wengström, 2015, s. 44–45). Författarna hade även en tanke att besvara syfte genom att genomföra en empirisk studie samt intervjua sjuksköterskor som arbetar på en akutmottagning och tar hand om personer med psykisk ohälsa. Denna metod övervägdes av författarna eftersom intervjuer är en effektiv forskningsmetod som kan ge en bredare förståelse för sjuksköterskors erfarenheter. En empirisk studie hade dessutom kunnat ge mer direkta insikter, men genomförandet begränsades av tidsramar och praktiska faktorer såsom rekrytering av deltagare och etiska tillstånd. Efter gemensamma övervägande med hänsyn till de olika faktorer ansåg författarna att en mer lämplig metod för genomförande av denna studie är en allmän litteraturöversikt. En allmän litteraturöversikt möjliggjorde en bred analys av befintlig forskning inom området (Forsberg och Wengström 2015, s. 119–122). Genom en allmän litteraturstudie fann författarna möjlighet att få en övergripande bild över kunskaper kring studiens syfte (Forsberg & Wengström, 2022 s. 25).

Lincoln och Gubas (1994, refererad i Polit & Beck, 2021, s. 569–570) fyra kriterier; trovärdighet, pålitlighet, objektivitet och överförbarhet har använts i syfte att säkerställa studiens höga kvalitet och tillförlitlighet, men även för att granska författarnas metodologiska strategier samt identifiera studiens styrkor och eventuella svagheter. Genom att författarna tydligt presenterar hur data har samlats in till studien ökar det trovärdighet för det erhållna resultatet. Pålitlighet indikerar resultatens stabilitet och repeterbarhet, det vill säga om resultatet blir detsamma över tid. Författarna granskar forskningsprocessen och dokumenterar allt som rör forskning. Objektivitet innebär att studieresultat inte är resultat av forskarnas tolkningar utan att resultatet är grundad i data och representerar deltagarnas perspektiv. Detta uppnås genom objektiv tillvägagångssätt, granskning av studien och tydlig dokumentation av dataanalysprocessen. Överförbarhet är den sista kriteriet vilket handlar om möjligheten att applicera studieresultatet i andra sammanhang och få liknande resultat (Polit och Beck, 2021, s 569 - 570).

I utformning av denna studie har en potentiell risk för bias det vill säga förutfattade meningar identifierats (Forsberg och Wengström, 2022, s. 42). En av författarna till denna studie hade tidigare sin verksamhetsförlagda utbildning (VFU) på en akutmottagning, vilket ansågs kunna påverka datainsamling och även tolkning av studiens resultat. Dock bedömde författarna risken till bias som låg, eftersom VFU har varit under en period av fyra veckor, samt författaren har inte stött på fler än en situation där sjuksköterskan vårdade en person med psykisk ohälsa. Med avsikt att minimera risken att resultaten påverkas av bias diskuterades varje steg av arbetet kontinuerligt mellan båda författare. Trots detta kan det i alla fall ses som studiens svaghet, eftersom hela studien kräver reflexivet från

forskarna i syfte att minimera risken för möjliga subjektiva tolkningar bland annat i dataanalysen. Studien är en allmän litteraturöversikt, vilket innebär att den baseras på en översikt av tidigare forskning. Det kan i sin tur också ses som studiens potentiella svaghet, eftersom studiens resultat på sätt och vis är beroende av författarnas valda artiklar från databaserna, vilket kan begränsa studiens generaliserbarhet (Bachman, 2006).

Studien har strukturerats genom användning av Polit och Becks (2021, s. 85) niostegsmodell, se figur 1 under rubriken design. Den valda av författarna metoden är studiens styrka i och med att det underlättade processen samt bidrog till att arbetet blev metodiskt, strukturerat och transparent. Niostegsmodellen är en metod som stärker arbetets tillförlighet, trovärdighet, pålitlighet och objektivitet. Baserat på studiens syfte har författarna bestämt att utgå från vetenskapliga artiklar med en kvalitativ ansats för att kunna samla in data kring sjuksköterskors erfarenheter (Polit och Beck, 2021, s. 652). Med avsikt att stärka studiens pålitlighet följde studien en tidigare beskriven forskningsprocess där design, urval, datainsamling, dataanalys och resultat noggrant beskrevs. I datainsamling har författarna använt en systematisk sökstrategi (se bilaga 2 och 3) för att kunna hitta vetenskapliga artiklar som besvarar studiens syfte, vilket ökar arbetets trovärdighet. I och med att sökningar i databaser har utförts vid två olika tillfällen har det lett till en av databaserna har hunnit uppdateras, vilket resulterade i olika antal träffar. Författarna anser det delvis som en svaghet, men inget större svaghet som påverkar arbetets pålitlighet i och med att datainsamling och systematiska sökningar beskrivs tydligt under rubriken metod och det i sig främjar studiens pålitlighet samt trovärdighet. Studien bygger på en kvalitativ metod samt Braun och Clarkes (2006) tematiska analys, vilket är en systematisk metod, dock ser författarna en metodologisk begränsning i och med att den tematiska analysen är beroende av författarnas tolkningar av data. Författarnas subjektivitet vid tolkning av teman anses vara studiens svaghet. Med avsikt att stärka studiens trovärdighet och förhindra fel under tillämpning av Braun och Clarkes (2006) tematiska analys har författarna till denna studie arbetat systematiskt igenom hela processen, ständigt fört diskussioner med varandra och tillhandahöll noggrann dokumentation (Lincoln och Gubas 1994, refererad i Polit & Beck, 2021, s. 569–570).

För att stärka pålitligheten har författarna formulerat inklusionskriterier (Lincoln och Gubas 1994, refererad i Polit & Beck, 2021, s. 569–570) där de viktigaste var tidsspann på tio år, för att få med aktuell forskning. Inkluderade artiklar skulle även vara original och peer reviewed (Polit & Beck, 2021, s. 796) vilket säkerställde deras kvalitet och bidrog till att studien baserades på data av hög kvalitet vilket stärker studiens trovärdighet. Inklusions och exklusionskriterier har varit samma, men med tanke på att artiklarna skulle vara publicerade de senaste 10 åren och sökningar har gjorts vid två olika tillfällen ledde det till skillnaden i antal träffar. Dessutom har databasen Cinahl uppdaterats, vilket resulterade i förändrade sökresultaten. Författarna tog även hänsyn till att de vetenskapliga artiklarna skulle vara godkända av ett etiskt kommitté. Det syftar till att förbättra kvaliteten på studiens resultat samt styrka dess trovärdighet och tillförlighet (Lincoln och Guba, 1994, refererad i Polit och Beck, 2021 s. 569–570). För att även upprätthålla en hög innehållsmässig kvalitet på utvalda artiklar har varje artikel granskats i detalj av båda författare. Analysprocessen har genomförts i enlighet med de riktlinjer som ingår i SBU:s(2022) mall som säkerställde objektiv utvärdering av innehållet och efterlevd av tillämpning av vetenskapliga och etiska standarder.

Enligt Lincoln och Guba (1994, refererad i Polit och Beck, 2021 s. 569–570) spelar verifierbarhet en nyckelroll för att skapa transparens och säkerställa insyn i forskningsprocessen. I samband med denna studie utgjorde detaljerad dokumentation avseende datainsamling, sökmetoden samt analysen betydelsefull roll, eftersom den möjliggjorde utvärdering såväl som kontroll av studien. Det i sin tur stärkte trovärdigheten, pålitligheten och verifierbarheten för de analyser som utförts och de resultat som erhållits. Ytterligare styrka i studien var användning av Braun och Clarkes (2006) tematiska analys vilket användes i dataanalysen. Författarna har valt denna modell eftersom den möjliggör en

djupgående och strukturerad analys av data, vilket underlättar identifiering av teman från den insamlade data. Användning av Braun och Clarkes (2006) tematiska analysen stärker studiens trovärdighet utifrån Lincoln och Gubas kriterier (1994, refererad i Polit & Beck, 2021, s. 569). Korrekt referenshantering och transparens säkerställdes även genom att arbetet har utformats med hjälp av APA-systemet (Södertörns Högskola, 2021). APA-systemet möjliggör en säker och begriplig hantering av referenser som använts i studien, vilket förstärker trovärdigheten samt pålitlighet i och med att studien, dess referenser och fynd kan följas samt granskas av andra personer (Lincoln och Gubas, 1994, refererad i Polit & Beck, 2021, s. 569 – 570).

Resultatdiskussion

Studien syftade till att undersöka sjuksköterskor erfarenheter på akutmottagningar av att ge vård till personer med psykisk ohälsa, vilket resulterade i två huvudkategorier och fem sub-kategorier. Huvudteman som identifierades var organisatoriska utmaningar i omvårdnaden samt vårdmöten, dess följande sub-teman var kunskapsbrist, vårdmiljö, tidsbrist, utmaningar i kommunikation samt emotionella erfarenheter (se tabell 3.). Resultaten från studien synliggör sjuksköterskors erfarenheter i vårdande av vuxna personer med psykisk ohälsa. De identifierade teman kommer även att diskuteras med hjälp av de bärande begreppen "Person" och "Hälsa". Utifrån de nio vetenskapliga artiklarna som inkluderades i studien framkom det att sjuksköterskor som arbetar på akutmottagningar saknar tillräckligt med kunskap kring psykisk ohälsa, vilket påverkar deras förmåga att kunna ge adekvat och personcentrerad vård till patienter lidande av psykisk ohälsa. Det kan därefter kopplas till en generell brist på psykiatrisk utbildning som ges under sjuksköterskornas grundutbildning, men även begränsade möjligheter till vidareutbildning inom psykiatrin (Ford, 2016, 1 november; Garcia-Carpintero Blas et al., 2023). International Council Of Nurses, ICN (2020) uttrycker behov av kompetenta sjuksköterskor för att kunna ta hand om personer lidande av psykisk ohälsa och minska den nuvarande prevalensen av den. De tar även upp att det finns behov av bättre utbildning inom psykisk ohälsa för sjuksköterskor i och med att den nuvarande utbildning som finns för sjuksköterskor på grundutbildningen är bristande. Karolinska Institutet och Röda Korsets Högskola med mera erbjuder specialistsjuksköterskeprogram som både fördjupar förståelsen för psykisk ohälsa och behandling (RKH, u.a; KI, 2024).

Utifrån studiens resultat framkom det att kunskapsbrister bland sjuksköterskor påverkar möten och omvårdnaden av personer med psykisk ohälsa som söker hjälp på akutmottagningar. Kunskapsbristen handlar exempelvis om negativa attityder, fördomar gentemot psykiatriska patienter och bristande kommunikationsfärdigheter, vilka resulterar i svårigheter att skapa tillit hos patienten. WHO (u.å) beskriver att personer som lider av psykisk ohälsa ofta upplever stigmatisering. Det framkom i resultaten att stigmatisering vid psykisk ohälsa oftast uppkommer på grund av kunskapsbrist, tidsbrist och utmaningar gällande kommunikation mellan personal och patient. Genom att utbilda sjuksköterskor kan stigmatisering och negativa fördomar kring psykisk ohälsa minimeras. Enligt WHO (u.å) kan utbildningsinsatser och fortbildning riktas mot att förbättra både sjuksköterskors kompetens och trygghet när det kommer till bemötande av patienter med psykisk ohälsa. Sjuksköterskans emotionella och psykosociala stöd främjar de viktiga aspekterna som välbefinnande och tillit hos patienten. Hälsa är inte enbart frånvaro från sjukdom utan innefattar även psykisk samt socialt välbefinnande (Willman, 2019, s. 33–36), vilket stämmer överens med den tidigare nämnda forskning som lyfter fram betydelsen av att värna personens sårbarhet, värdighet, integritet och självbestämmande och handlar om en helhetssyn på personen (Öhlen & Friberg, 2019, s. 313–318). Cross (2020) skriver att hälsa är ett centralt begrepp för sjuksköterskor, där genom användning av ett personcentrerat förhållningssätt kan sjuksköterskan påverka personens förmåga bland annat till egenvård. Willman (2019, s. 33–36) tar upp att sjuksköterskans goda kompetenser kring hälsa resulterar i bättre förståelse för personen och hans situation samt tillstånd. Om sjuksköterskor får bättre kunskaper kring psykisk ohälsa kan det i

sin tur resultera i att hon har helhetssyn på personen och genom sina insatser arbetar hälsofrämjande samt förstärker en persons resurser i syfte att personen ska uppnå ett så god hälsa som möjligt.

Utifrån studiens resultat påträffas samma fynd även bland sjuksköterskor som arbetar inom primärvården. Dessa sjuksköterskor uttrycker också en bristande kompetens kring området psykisk ohälsa, vilket påverkar deras möte med denna patientgrupp i och med att de saknar kunskaper kring bemötande av personer med psykisk ohälsa (Kanerva et al., 2015; Björkman et al., 2018). Vidare tar Kanerva et al. (2015) upp att kommunikation är en viktig aspekt för en säker och kvalitativ hälsovård. Kommunikationen ska därför ske i en öppen kommunikationskultur som möjliggör en diskussion och en känsla bland personer som är delaktiga i konversationen att de är hörda. Psykisk ohälsa är vanligt förekommande och det innebär att en stor del som söker vård är personer just med psykisk ohälsa. International Concil Of Nurses (2020) skriver att sjuksköterskor har en nyckelroll i att främja och upprätthålla ens hälsa och välbefinnande, därför kan utbildning inom detta område bidra till att sjuksköterskor får store kompetens att vårda dessa personer på ett adekvat och personcentrerat sätt. Detta kommer i sin tur säkerställa holistisk omvårdnad av hög kvalitet där hela personen samt hans sårbarhet, värdighet, integritet och självbestämmande uppmärksammas. ICN:s etiska kod (2021) finns även till hjälp och fungerar som en vägledning när det kommer till etisk omvårdnad. Vikten av att behandla patienten med respekt, som en individ, och inte bara som en patient är en grundsten i den personcentrerade vården. Detta är fundamentalt för att patientens värdighet och respekt ska säkerställas.

Resultatet visade även att det finns utmaningar relaterade till arbetsmiljön. Digel Vandyk et al. (2018) beskriver att den fysiska miljön på akutmottagningar tenderar att upplevas som bullrig och kaotisk, vilket upplevs av sjuksköterskor vara en begränsning i att ge god vård till patienter.

Arbetsmiljöutmaningar som tidspress, brist på resurser och buller är olika faktorer som påverkar patientupplevelsen. Dessa brister kan öka patientens oro och även försämra vårmötet. Patienter med psykisk ohälsa som söker vård på en akutmottagning uttrycker att miljön kan upplevas som negativ, vilket beror på begränsad avskildhet och högljudd miljö runtomkring (Digel Vandyk et al. 2018). Vidare tar Raghuwanshi et al. (2024) upp att buller är vanligt klagomål bland sjukvårdspersonalen, patienter och deras anhöriga på sjukhus. Forskning visar hur den bullriga miljön påverkar vårdande. De vanligt upplevda problemen bland sjuksköterskor och patienter på grund av buller är irritation, högt blodtryck, ökad stress, dålig psykisk hälsa och trötthet. Det finns olika bullerkällor på ett sjukhus, det kan vara allt från medicinskteknisk utrustning, samtal om patientens familjemedlemmar, personalsamtal, dörrar som konstant öppnas och stängs och så vidare. Region Kronoberg (2024) har föreslagit i en rapport att vårdutrymmen borde vara separata när det gäller patienter med psykisk ohälsa, detta med avsikt att skapa en mer anpassad och tryggare miljö. Det finns även forskning som stödjer detta, att anpassade vårdmiljöer minskar stressnivåer och förbättrar patientens upplevelse av vårdtiden (Sacre et al., 2022). Vidare visade resultatet att sjuksköterskor upplever tidsbrist som en stor utmaning gällande vård av patienter med psykisk ohälsa. Möjligheten att kunna ge en individanpassad och personcentrerad vård minskar, vilket i sin tur kan minska tilliten patienten har till vårdpersonalen (Sacre et al., 2022; Garcia-Carpintero Blas et al., 2023). En lösning som skulle underlätta för den personcentrerade vården är en bättre organisation av resurser, alltså att införa ett team på akutmottagningar vars arbetsuppgifter endast involverar de patienter med psykisk ohälsa, detta kan förbättra vårdkvaliteten men även minska arbetsbelastningen (Marynowski-Traczyk et al., 2017).

En central del av sjuksköterskans arbete är kommunikation, särskilt gällande vård av patienter med psykisk ohälsa. Det framkom i studiens resultat att det finns hinder i kommunikationen, vilket oftast beror på sjuksköterskors bristande kommunikationsfärdigheter. Detta medförde att sjuksköterskorna hade svårt att förstå och vårda patienten. I jämförelsen med studiens resultat beskriver sjuksköterskor som arbetar inom primärvården vikten av att vara respektfull, lugn, inte avbryta och våga ställa frågor

trots att de kan vara av känslig natur. Allt detta i syfte för att kunna ge den bästa möjliga vården till personen som behöver den (Björkman et al., 2018). Det finns studier som visar att utbildning inom kommunikationsstrategier kan underlätta och förbättra sjuksköterskors förmågor att hantera vårdmöten (Björkman et al., 2018). Williams (2025) skriver att kommunikationstekniker som aktivt lyssnande, empati och validering är exempel på taktiker som resulterar i effektiv kommunikation och hur sjuksköterskor kan använda dessa när de integrerar med personer som upplever psykiska problem. Digel Vandyk et al. (2018) tar upp att patienter uttrycker att ett gott bemötande från sjukvårdspersonal är en viktig faktor som ger en trygghetskänsla vid omhändertagande. Vidare skriver Sacre et al. (2022) att utöver det upplever patienter att en god och tydlig kommunikation från vårdpersonalen bidrar till en känsla av trygghet och respekt där deras behov tas på allvar.

Sjuksköterskor upplever vidare en emotionell belastning när det kommer till vård av patienter som lider av psykisk ohälsa, vilket leder i många fall till känslor av otillräcklighet och stress. Forskning som gjorts tidigare visar att sjuksköterskor kan riskera utbränning men även utveckling av sekundär traumatisk stress vid frekventa möten av psykisk ohälsosamma patienter (Mealer et al., 2009). En strategi som visats kunna hantera detta är regelbunden handledning och psykologiskt stöd för sjuksköterskor, exempelvis har Region Värmland (2025) infört reflektionsgrupper och stödsamtal för anställda sjuksköterskor vilket har visat sig minska upplevd stress och en förbättring av arbetsmiljö som i sin tur resulterar i bättre omvårdnad av patienter.

SLUTSATSER

Denna allmänna litteraturöversikt synliggör främst brister som finns i kunskap kring psykisk ohälsa, vilket kan medföra diverse negativa attityder och eventuella fördomar gentemot personer som lider av psykisk ohälsa. Det i sin tur inverkar på bemötandet och omvårdnaden. Resultat från studien visar att sjuksköterskor som arbetar på akutmottagningar står inför diverse utmaningar i vårdande av personer inom denna patientgrupp, och att det finns möjlighet till förbättring. Kunskapsbrist, bristfällig vårdmiljö, tidsbrist och emotionell belastning är några av de centrala problemområden som denna studie tagit fram. Genom implementering av utbildningsinsatser, stöd för sjuksköterskor och anpassade vårdmiljöer för patienter, kan vården i helhet förbättras för denna patientgrupp. Med avsikt att förbättra vårdkvaliteten och minska antalet utmaningar och belastningen på sjuksköterskor finns behov av att bland annat en bättre organisation, utbildning samt ökade resurser. Förstärkning av sjuksköterskornas kompetenser samt en ökning av resurser kan bidra till en mer effektiv och trygg vårdmiljö, både för personalen samt patienter. Författarnas förslag på fortsatt forskning skulle kunna vara att undersöka erfarenheter av sjuksköterskor som arbetar på akutmottagningar efter att de har genomgått specifik utbildning kring psykisk ohälsa, bemötande, kommunikationstekniker och vårdande. Forskningen skulle kunna redogöra om utbildningen har förbättrat sjuksköterskornas erfarenheter och bidragit till mera trygghet i vårdande av personer med psykisk ohälsa.

REFERENSER

Amnesty International (u.å.). Rättigheter nu. Hämtad 8 december 2024 från

<https://www.amnesty.se/elevportalen/manskliga-rattigheter/>

Bachman, L, F. (2006). 8. Generalizability. <https://doi.org/10.1075/llt.12.11bac>

Bhugra, D., Till, A., & Sartorius, N. (2013). What is mental health? *The International journal of social psychiatry*, 59(1), 3–4. <https://doi.org/10.1177/0020764012463315>

Björkman, A., Andersson, K., Bergström, J., & Salzmänn-Erikson, M. (2018). Increased Mental Illness and the Challenges This Brings for District Nurses in Primary Care Settings. *Issues in mental health nursing*, 39(12), 1023–1030. <https://doi.org/10.1080/01612840.2018.1522399>

Bos, A. E., Kanner, D., Muris, P., Janssen, B., & Mayer, B. (2009). Mental illness stigma and disclosure: consequences of coming out of the closet. *Issues in mental health nursing*, 30(8), 509–513. <https://doi.org/10.1080/01612840802601382>

Braun, L., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3, 88–101. DOI: [10.1191/1478088706qp063oa](https://doi.org/10.1191/1478088706qp063oa)

* Chou, H. J., & Tseng, K. Y. (2020). The Experience of Emergency Nurses Caring for Patients with Mental Illness: A Qualitative Study. *International journal of environmental research and public health*, 17(22), 8540. <https://doi.org/10.3390/ijerph17228540>

* Clarke, D. E., Boyce-Gaudreau, K., Sanderson, A., & Baker, J. A. (2015). ED Triage Decision-Making with Mental Health Presentations: A “Think Aloud” Study. *Journal of Emergency Nursing*, 41(6), 496–502. <https://doi-org.till.biblextern.sh.se/10.1016/j.jen.2015.04.016>

Cross R. (2020). Understanding the importance of concepts of health. *Nursing standard (Royal College of Nursing (Great Britain))*, 35(12), 61–65. <https://doi.org/10.7748/ns.2020.e11539>

Digel Vandyk, A., Young, L., MacPhee, C., & Gillis, K. (2018). Exploring the Experiences of Persons Who Frequently Visit the Emergency Department for Mental Health-Related Reasons. *Qualitative health research*, 28(4), 587–599. <https://doi.org/10.1177/1049732317746382>

Ford, S. (2016). Practice nurses ‘not getting enough mental health training’. *Nursing Times* <https://www.nursingtimes.net/primary-care/practice-nurses-not-getting-enough-mental-health-training-01-11-2016/>

Folkhälsomyndigheten (2022). Statistik om stigmatisering av personer med psykisk ohälsa och suicid. Hämtad 5 december 2024 från <https://www.folkhalsomyndigheten.se/livsvillkor-levnadsvanor/psykisk-halsa-och-suicidprevention/att-minska-stigma/kunskaper-och-attityder-till-psykisk-ohalsa-och-suicid/>

Folkhälsomyndigheten (2024a). Vad påverkar vår psykiska hälsa? Hämtad 5 december 2024 från <https://www.folkhalsomyndigheten.se/livsvillkor-levnadsvanor/psykisk-halsa-och-suicidprevention/vad-paverkar-var-psykiska-halsa/>

Folkhälsomyndigheten (2024b). Ojämligheter i psykisk hälsa. Hämtad 5 december 2024 från <https://www.folkhalsomyndigheten.se/livsvillkor-levnadsvanor/psykisk-halsa-och-suicidprevention/vad-paverkar-var-psykiska-halsa/ojamlikheter-i-psykisk-halsa/>

Folkhälsomyndigheten (2024c). Stigmatisering vid psykisk ohälsa. Hämtad 5 december 2024 från <https://www.folkhalsomyndigheten.se/livsvillkor-levnadsvanor/psykisk-halsa-och-suicidprevention/att-minska-stigma/>

Forsberg, C. & Wengström, Y. (2015). *Att göra systematiska litteraturstudier: värdering, analys och prestation av omvårdnadsforskning*. (4. Uppl.). Natur & Kultur.

* García-Carpintero Blas, E., Gómez-Moreno, C., Moreno-Gomez-Toledano, R., Ayuso-Del-Olmo, H., Rodrigo-Guijarro, E., Polo-Martínez, S., Manso Perea, C., & Vélez-Vélez, E. (2023). Help! Caring for People with Mental Health Problems in the Emergency Department: A Qualitative Study. *Journal of emergency nursing*, 49(5), 765–775. <https://doi.org/10.1016/j.jen.2023.04.007>

* Holmberg, M., Hammarbäck, S., & Andersson, H. (2020). Registered nurses' experiences of assessing patients with mental illness in emergency care: A qualitative descriptive study. *Nordic Journal of Nursing Research*. 40. <https://doi.org/10.1177/2057158520941753>

* Innes, K., Morphet, J., O'Brien, A. P., & Munro, I. (2014). Caring for the mental illness patient in emergency departments--an exploration of the issues from a healthcare provider perspective. *Journal of clinical nursing*, 23(13–14), 2003–2011. <https://doi.org/10.1111/jocn.12437>

International Council of Nurses (2020). Mental health. Hämtad den 6 mars 2025 från https://www.icn.ch/sites/default/files/2023-04/PS_A_Mental%20Health_1.pdf

Jablonska, B., Dalman, C. & Wicks, S. (2021). Förekomst av psykisk ohälsa och vårdkonsumtion i Stockholms län bland ungdomar och vuxna: Geografisk variation och samband med bostadsområdets socioekonomiska struktur (nr. 2021:4). Region Stockholm.

Jackson, J., Maben, J., & Anderson, J. E. (2022). What are nurses' roles in modern healthcare? A qualitative interview study using interpretive description. *Journal of research in nursing: JRN*, 27(6), 504–516. <https://doi.org/10.1177/17449871211070981>

Kanerva, A., Kivinen, T., & Lamintakanen, J. (2015). Communication elements supporting patient safety in psychiatric inpatient care. *Journal of psychiatric and mental health nursing*, 22(5), 298–305. <https://doi.org/10.1111/jpm.12187>

Karolinska Institutet (U.å.). Hitta Medicinska sökord. Hämtad den 6 februari 2025 från <https://mesh.kib.ki.se/>

Karolinska Institutet. (n.d). *Specialitetsjuksköterska - psykiatrisk vård*. Hämtad den 3 mars 2025 från https://utbildning.ki.se/program/2pv13-specialistsjukskoterskeprogrammet-psykiatrisk-var-distanst?utm_source=chatgpt.com

* Liljeqvist, M., Kling, S., Hallén, M., & Jormfeldt, H. (2019). Swedish Mental Health Nurses' Experiences of Portrayals of Mental Illness in Public Media. *Issues in Mental Health Nursing*, 41(4), 348–354. <https://doi-org.till.biblextern.sh.se/10.1080/01612840.2019.1658244>

Manwell, L. A., Barbic, S. P., Roberts, K., Durisko, Z., Lee, C., Ware, E., & McKenzie, K. (2015). What is mental health? Evidence towards a new definition from a mixed methods multidisciplinary international survey. *BMJ open*, 5(6), e007079. <https://doi.org/10.1136/bmjopen-2014-007079>

* Marynowski-Traczyk, D., Moxham, L., & Broadbent, M. (2017). Emergency Department Registered Nurses' conceptualisation of recovery for people experiencing mental illness. *Australasian emergency nursing journal : AENJ*, 20(2), 75–81. <https://doi.org/10.1016/j.aenj.2017.04.002>

Mealer, M., Burnham, E. L., Goode, C. J., Rothbaum, B., & Moss, M. (2009). The prevalence and impact of post-traumatic stress disorder and burnout syndrome in nurses. *Depression and anxiety*, 26(12), 1118–1126. <https://doi.org/10.1002/da.20631>

Naeem, M., Ozuem, W., Howell, K., & Ranfagni, S. (2023). En steg-för-steg-process för tematisk analys för att utveckla en konceptuell modell inom kvalitativ forskning. *International Journal of Qualitative Methods*, 22. <https://doi.org/10.1177/16094069231205789>

Perrone McIntosh J. T. (2021). Emergency department nurses' care of psychiatric patients: A scoping review. *International emergency nursing*, 54, 100929. <https://doi.org/10.1016/j.ienj.2020.100929>

* Piton, G. P. P., Weber, A., Garcia, A. P. R. F., & Toledo, V. P. (2024). Nurses' experiences in caring for people with mental health problems hospitalized due to clinical comorbidities. *Revista Brasileira de Enfermagem*, 77(5), e20230136. <https://doi-org.till.biblextern.sh.se/10.1590/0034-7167-2023-0136>

Polit, D. F., & Beck, C. T. (2020). *Nursing research: generating and assessing evidence for nursing practice*. (11. ed.). Philadelphia, Wolters Kluwer Health/Lippincott Williams & Wilkins.

Raghuwanshi, N., K., Yadav, S., K., Jayaswal, P. and Parey, A. (2024). Noise effects, analysis and control in hospitals - A review. *Noise & Vibration Worldwide*. 55(3): 123-134. <https://doi.org/10.1177/09574565241235326>

Regeringskansliet (u.å.). Agenda 2030 | Mål 3 | Hälsa och välbefinnande. Hämtad 8 december 2024 från <https://www.regeringen.se/regeringens-politik/globala-malen-och-agenda-2030/agenda-2030-mal-3-halsa-och-valbefinnande/>

Region Kronoberg. (2024). *Upplevelser av vårdmiljön på akutmottagningar*. Hämtad den 3 mars 2025 från https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2%3A1788947/FULLTEXT01.pdf?utm_source=chatgpt.com

Region Värmland. (2024). *Jobba med oss på vuxenpsykiatrin*. Hämtad den 3 mars 2025 från https://www.regionvarmland.se/regionvarmland/jobba-utbildning--forskning/jobba-med-oss/vara-arbetsplatser/jobba-med-oss-pa-vuxenpsykiatrin?utm_source=chatgpt.com

Röda Korsets Högskola. (u.å.). *Specialitssjuksköterska - psykiatrisk vård*. Hämtad den 3 mars 2025 från https://www.rkh.se/utbildning/specialitssjukskoterska-psykiatrisk-varld/?utm_source=chatgpt.com

Sacre, M., Albert, R., & Hoe, J. (2022). What are the experiences and the perceptions of service users attending Emergency Department for a mental health crisis? A systematic review. *International Journal of Mental Health Nursing*, 31(2), 400–423. <https://doi-org.till.biblextern.sh.se/10.1111/inm.12968>

SBU (2022). *Bedömning av studier med kvalitativ metodik*. Hämtad den 7 februari 2025 från https://www.sbu.se/globalassets/ebm/bedomning_studier_kvalitativ_metodik.pdf

SBU (2024). *Granskningsmallar*. Hämtad den 7 februari 2025 från <https://www.sbu.se/sv/granskningsmallar/>

Skärsäter, I. & Ali, L. (2019). *Psykisk ohälsa*. I A-K. Edberg & H. Wijk (red.). *Omvårdnadens grunder: Hälsa och ohälsa* (3. Uppl.). Studentlitteratur.

Skärsäter, I. och Wiklund Gustin, L. (red.). (2019). *Omvårdnad vid psykisk ohälsa - på grundnivå*. Studentlitteratur.

Socialstyrelsen (2024). Begrepp inom området psykisk hälsa. Hämtad 5 december 2024 från <https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/ovrigt/2024-6-9186.pdf>

Socialstyrelsen (2024). Kompetens och bemanning. Hämtad 8 december 2024 från <https://patientsakerhet.socialstyrelsen.se/risker-och-varidskador/riskomraden/kompetens-och-bemanning/>

Svensk sjuksköterskeförening (2021). ICN:s etiska kod för sjuksköterskor. Hämtad 7 december 2024 från <https://swenurse.se/download/18.7104a0bd1817fce0092f0132/1656659417909/A4%20ICN%20Etiska%20kod%20enkelsidor.pdf>

Svensk MerSH Karolinska Institutet (u.å). Comorbidity. Hämtad 16 december 2024 från <https://mesh.kib.ki.se/term/D015897/comorbidity>

Södertörns Högskola (2021). Referenser enligt APA-systemet: Guide för Röda Korsets Högskola och Södertörns Högskola. Hämtad den 9 februari 2025 från [APA-guide HT21 V2.pdf](#)

van der Kluit, M. J., & Goossens, P. J. J. (2011). Factors Influencing Attitudes of Nurses in General Health Care Toward Patients with Comorbid Mental Illness: An Integrative Literature Review. *Issues in Mental Health Nursing*, 32(8), 519–527. <https://doi.org/10.3109/01612840.2011.571360>

Williams R. (2025). Communication strategies to support people experiencing mental health issues. *Nursing standard (Royal College of Nursing (Great Britain): 1987)*, 40(1), 56–61. <https://doi.org/10.7748/ns.2024.e12297>

Wikström, J. (2024). Akutsjukvård: Omvårdnad och behandling vid akut sjukdom eller skada. Studentlitteratur.

Willman, A. (2019). Hälsa och välbefinnande. I A.-K. Edberg & H. Wijk (red.). *Omvårdnadens grunder: Hälsa och ohälsa* (3. uppl.). Studentlitteratur.

World Health Organization (u.å.). Mental health. Hämtad 5 december 2024 från https://www.who.int/health-topics/mental-health#tab=tab_1

World Health Organization (2025). Constitution. Hämtad 26 mars 2025 från <https://www.who.int/about/governance/constitution>

World Medical Association (2024). Declaration of Helsinki. Hämtad 9 februari 2025 från <https://www.wma.net/what-we-do/medical-ethics/declaration-of-helsinki/>

* Zetterberg, J., Visti, E., Holmberg, M. och Alex, J. (2022). Nurses' experiences of encountering patients with mental illness in prehospital emergency care – a qualitative interview study. *BMC Nursing*, 21, 89. <https://doi.org/10.1186/s12912-022-00868-4>

Öhlén, J. & Friberg, F. (2019). Person. Friberg, J & Öhlén, J (red.). *Omvårdnadens grunder: perspektiv och förhållningssätt* (3.uppl.). Studentlitteratur.

BILAGOR

BILAGA 1. Artikelmatris

Författare, årtal, land	Titel	Syfte	Metod (Design, urval, datainsamling, analys)	Resultat	Kvalitet
#4 Chou, H. J., & Tseng, K. Y. 2020 Taiwan	The Experience of Emergency Nurses Caring for Patients with Mental Illness: A Qualitative Study.	Syftet med denna studie var att undersöka akutmottagningssjuksköterskors erfarenheter av att vårda patienter med psykisk ohälsa.	<i>Design:</i> Deskriptiv kvalitativ. <i>Urval:</i> Målmedvetet, SSK som arbetar på akutmottagning i centrala Taiwan. <i>Datainsamling:</i> Semistrukturerad intervju. <i>Analys:</i> Tematisk innehållsanalys.	Resultat visar att akut psykiatrisk sjuksköterskeutbildning relaterad till grundläggande psykiatrisk kunskap, kommunikationsförmåga, begrepp om återhämtning, hantering av våld återhållsamhet behövs för sjuksköterskor som arbetar på akutmottagningar.	Hög kvalitet.
#7 Clarke, D. E., Boyce-Gaudreau, K., Sanderson, A., & Baker, J. A. 2015 Canada	ED Triage Decision-Making with Mental Health Presentations: A "Think Aloud" Study.	Syftet med studien var att använda en slags metod "Think Aloud" för att kunna undersöka hur sjuksköterskor på akutmottagningar triagerar patienter som uppvisar psykiska sjukdomsrelaterade tillstånd.	<i>Design:</i> Kvalitativ ansats. <i>Urval:</i> Icke slumpmässig urval, där inklusionskriterier var bla erfarenhet av triage på regional akutmottagning. <i>Datainsamling:</i> Individuella möten där rösten spelades in och sjuksköterskor fick resonera högt om fem olika scenario. <i>Analys:</i> Kvalitativ innehållsanalys.	Fem teman framkom i analysen av medföljande scenarios. Dessa var hantera poängen, hantera den nuvarande miljön, hantera osäkerhet och risk samt hantera sin egen oro och förtroende för att kommunicera med patienter i nöd.	Hög kvalitet.
#3 García-Carpintero Blas, E., Gómez-Moreno, C., Moreno-Gomez-	Help! Caring for People with Mental Health Problems in the Emergency	Syftet var att beskriva vårdpersonalens upplevelser på akutmottagningen, av den vård de ger till personer med	<i>Design:</i> Deskriptiv kvalitativ. <i>Urval:</i> Bekvämlighetsurval av snöbollsurval.	Resultaten från studien visade behovet av att utbilda akutsjuksköterskor för att vara förberedda	Hög kvalitet.

<p>Toledano, R., Ayuso-Del-Olmo, H., Rodrigo-Guijarro, E., Polo-Martínez, S., Manso Perea, C., & Vélez-Vélez, E.</p> <p>2023</p> <p>Spanien</p>	<p>Department: A Qualitative Study.</p>	<p>psykisk ohälsa som ofta känner sig stigmatiserade av samhället och även inom hälso- och sjukvården.</p>	<p><i>Datainsamling:</i> Semistrukturerade intervjuer.</p> <p><i>Analys:</i> Induktiv kvalitativ innehållsanalys.</p>	<p>på att ta hand om personer som upplever psykiska problem, inklusive utbildning om fördomar och behovet av implementering av standardiserade protokoll.</p>	
<p>#8 Holmberg, M., Hammarbäck, S., & Andersson, H.</p> <p>2020</p> <p>Sverige</p>	<p>Registered nurses' experiences of assessing patients with mental illness in emergency care: A qualitative descriptive study.</p>	<p>Syftet med studien var att beskriva sjuksköterskors erfarenheter av att bedöma patienter med psykisk ohälsa inom akutsjukvården.</p>	<p><i>Design:</i> Kvalitativ induktiv ansats.</p> <p><i>Urval:</i> Deltagare valdes ut av en av författarna med hjälp av inklusions och exklusionskriterier.</p> <p><i>Datainsamling:</i> Individuella intervjuer.</p> <p><i>Analys:</i> Deskriptiv kvalitativ analys.</p>	<p>Ett huvudtema "En villkorad patientvärdering" och två teman; "En utmanad yrkesroll" och "En begränsad öppenhet för patienten", som i sin tur bestod av fyra underteman, framkom. Sjuksköterskor visade en vilja att förstå de psykiska sjukdomsaspekterna hos sina patienter.</p>	<p>Hög kvalité.</p>
<p>#5 Innes, K., Morphet, J., O'Brien, A. P., & Munro, I.</p> <p>2014</p> <p>Australien</p>	<p>Caring for the mental illness patient in emergency departments--an exploration of the issues from a healthcare provider perspective.</p>	<p>Syftet var att identifiera problem, ur akutmottagningens klinikers synvinkel, med hanteringen av patienter som kommer till akutmottagningen med en psykisk sjukdom.</p>	<p><i>Design:</i> Kvalitativ metod.</p> <p><i>Urval:</i> Fokusgrupp patienter med psykisk ohälsa och deras närstående/vårdare, samt personal som arbetar inom akutmottagningen hälso- och sjukvårdens psykiatriska tjänster.</p>	<p>Studien fann att det fanns inkonsekvenser och brister i den pedagogiska förberedelsen av personal på akutmottagningar för att hantera konsumenter som uppvisar psykisk ohälsa. Vidare bidrog den bristfälliga fysiska miljön på akutmottagningen till svårigheter att bedöma</p>	<p>Hög kvalitet.</p>

			<p><i>Datainsamling:</i> En blandad metod med hjälp av enkäter och fokusgrupper.</p> <p><i>Analys:</i> Tematisk analys.</p>	och hantera denna patientgrupp.	
<p>#2 Zetterberg, J., Visti, E., Holmberg, M. och Alex, J.</p> <p>2022</p> <p>Sverige</p>	Nurses' experiences of encountering patients with mental illness in prehospital emergency care – a qualitative interview study.	Syftet med denna studie är att undersöka sjuksköterskors erfarenheter av att möta patienter med psykisk ohälsa inom PEC.	<p><i>Design:</i> Kvalitativ induktiv.</p> <p><i>Urval:</i> Sjuksköterskor som var aktiva i arbete.</p> <p><i>Datainsamling:</i> Intervjuer med sjuksköterskor.</p> <p><i>Analys:</i> Kvalitativ konten.</p>	Sjuksköterskor strävar efter att skapa en grund för en relation med mycket förtroende. Resultatet används för att utveckla sjuksköterskors beredskap att möta patienter med psykisk ohälsa.	Hög kvalitet.
<p>#9 Liljeqvist, M., Kling, S., Hallén, M., & Jormfeldt, H.</p> <p>2019</p> <p>Sverige</p>	Swedish Mental Health Nurses' Experiences of Portrayals of Mental Illness in Public Media.	Syftet var att beskriva sjuksköterskors upplevelser av hur psykisk ohälsa framställs i media.	<p><i>Design:</i> Kvalitativ design med induktiv ansats.</p> <p><i>Urval:</i> Strategiskt urval av psykiatrisjuksköterskor från olika delar av Sverige. Urvalskriterier baserade främst på erfarenheter.</p> <p><i>Datainsamling:</i> Semistrukturerade intervjuer.</p> <p><i>Analys:</i> Kvalitativ innehållsanalys.</p>	Psykiatrisjuksköterskor upplever medias framställningar av psykisk ohälsa som negativa och missvisande. Det behövs mer forskning kring skildringar av psykisk ohälsa i sociala medier och hur den rådande bristen på perspektiv påverkar allmänhetens uppfattningar om psykisk ohälsa.	Hög kvalitet.
<p>#6 Marynowski-Traczyk, D., Moxham, L., & Broadbent, M.</p> <p>2017</p>	Emergency Department Registered Nurses' conceptualization of recovery for people experiencing mental illness.	Syfte var att förstå hur sjuksköterskor som arbetar på akutmottagningen kontextualiserar återhämtning för personer som upplever psykisk ohälsa.	<p><i>Design:</i> Kvalitativ design.</p> <p><i>Urval:</i> Strategisk urval.</p> <p><i>Datainsamling:</i> Semistrukturerade intervjuer.</p>	Resultaten visar att akutsjuksköterskor har begränsad kunskap om innebörden av återhämtning så som den förstås av personer med levd erfarenhet av psykisk	Hög kvalitet.

Australien			<i>Analys:</i> Data analyserades med hjälp av en sjustegscykel och följde kriterier inom fenomenologisk forskning. Kvalitativ innehållsanalys .	ohälsa. Deras konceptualisering av återhämtning för konsumenter av psykisk hälsa är främst bunden till den dominerande medicinska uppfattningen om återhämtning.	
#1 Piton, G. P. P., Weber, A., Garcia, A. P. R. F., & Toledo, V. P. 2024 Brasilien	Nurses' experiences in caring for people with mental health problems hospitalized due to clinical comorbidities.	Syftet var att förstå sjuksköterskors erfarenheter av att vårda personer med psykiska problem som är inlagda på sjukhus på grund av samsjuklighet.	<i>Design:</i> Kvalitativ metod. <i>Urval:</i> Sjuksköterskor som hade upplevt vård av personer med psykisk ohälsa inlagda på sjukhus för klinisk samsjuklighetsbehandling. <i>Datainsamling:</i> Fenomenologiska intervjuer. <i>Analys:</i> Metodiska analys.	Tre kategorier framkom i studien: Utmaningar i omvårdnaden som sjuksköterskor ställs inför Fragmenterad vårdverksamhet och Idealisk vård. Sjuksköterskor upplevde att vården ofta inte ser hela människan utan styrs av medicinska faktorer.	Hög kvalitet.

BILAGA 2. Sökmatrix CINAHL

Databas, datum, sökning	Sökord	Begränsningar	Antal träffar	Antal lästa titlar	Antal lästa abstract	Antal lästa artiklar	Antal valda artiklar	Artikel #
CINAHL 14/12 2024 S1	Nurses experience OR Nurses Attitudes	Inga	556 496	0	0	0	0	.
CINAHL 14/12 2024 S2	Care	Inga	52 966	0	0	0	0	.
CINAHL 14/12 2024 S3	Mental Illness OR Mental Disorder	Inga	101 019	0	0	0	0	.
CINAHL 14/12 2024 S4	Emergency care OR Emergency department	Inga	113,930	0	0	0	0	.
CINAHL 14/12 2024 S5	S1 AND S2 AND S3 AND S4	Publicerade senaste 10 åren, 2014–2024 Skrivna på Engelska Peer reviewed	12	12	5*	5	1	#1
CINAHL 2/2 2025	Nurses experience	Inga	38 344	0	0	0	0	.

S1	OR Nurses Attitudes							
CINAHL 2/2 2025	Care	Inga	1 405 700	0	0	0	0	.
S2	Mental Illness OR Mental Disorder							
CINAHL 2/2 2025		Inga	88 327	0	0	0	0	.
S3	Emergency care OR Emergency department							
CINAHL 2/2 2025		Inga	93 083	0	0	0	0	.
S4	S1 AND S2 AND S3 AND S4	Publicerad senaste 10 åren, 2015–2025 Skrivna på Engelska Peer reviewed	21	21	11*	5**	3	#7 #8 #9
CINAHL 2/2 2025								
S5								

*Resterande artiklar var antingen dubletter av artiklar som redan valts ut via PubMed eller så var titel inte relevant till tema.

** Resterande artiklar räknades bort på grund av att de inte var relevanta för temat.

Bilaga 3. Sökmatrix PubMed.

Databas, datum, sökning	Sökord	Begränsningar	Antal träffar	Antal lästa titlar	Antal lästa abstract	Antal lästa artiklar	Antal valda artiklar	Artikel #
PubMed	Nurses experience		476 285	0	0	0	0	.
14/12 2024	OR	Inga						
S1	Nurses Attitudes							
PubMed			120 707	0	0	0	0	.
14/12 2024	Care	Inga						
S2								
PubMed	Mental Illness		1 638 526	0	0	0	0	.
14/12 2024	OR	Inga						
S3	Mental Disorder							
PubMed	Emergency care OR		655 113	0	0	0	0	.
14/12 2024	Emergency department	Inga						
S4								
PubMed	S1 AND S2 AND S3	Publicerade mellan 2014–2024	92	92	11*	6**	4	#2
14/12 2024	AND S4							#3
S5		Skrivna på Engelska						#4

		Inga						#5
PubMed 2/2 2025 S1	Nurses experience OR Nurses Attitudes		867 784	0	0	0	0	.
PubMed 2/2 2025 S2	Care	Inga	3 537 759	0	0	0	0	.
PubMed 2/2 2025 S3	Mental Illness OR Mental Disorder	Inga	1,649,754	0	0	0	0	.
PubMed 2/2 2025 S4	Emergency care OR Emergency department	Inga	661 627	0	0	0	0	.
PubMed 2/2 2025 S5	S1 AND S2 AND S3 AND S4	Publicerad mellan 2015–2025 Skrivna på Engelska Peer reviewed	255	255	67*	21**	1	#6

*Resterande artiklar var antingen dubletter av artiklar som redan valts ut via CINAHL eller så var titel inte relevant till tema.

** Resterande artiklar räknades bort på grund av att de inte var relevanta för temat.

Bilaga 4. Kvalitetgranskningsmall från SBU.

Bedömning av studier med kvalitativ metodik

UPPDATERAD 2022-05-11

Författare: _____ År: _____

Granskare: _____

Sammanvägd bedömning av metodologiska brister:

Obetydliga eller mindre

Måttliga

Stora brister, studien ingår inte i syntesen

Kommentarer:

1. Överensstämmelse mellan filosofisk hållning/teori och urval och metodik i studien¹

Vilken teori eller filosofisk hållning utgick författarna från?

Hänger syfte och fråga ihop med teori/filosofisk hållning?	Ja	Nej	Oklart
	☐	☐	☐

Kommentarer:

2. Deltagare

Hur gjordes urvalet?

Stödfrågor för bedömning av brister i urvalsförfarandet:	Ja	Nej	Oklart
Är urvalet lämpligt för att besvara frågan?	☐	☐	☐
Är rekryteringsmetoden lämpligt vald och genomförd?	☐	☐	☐
Finns det allvarliga brister som kan påverka tillförlitligheten?	☐	☐	☐

Kommentarer:

3. Datainsamling

4. Analys

Vilka metoder användes för analys?

Stödfrågor för bedömning av brister i analyssteget:	Ja	Nej	Oklart
Är vald analysmetod lämplig och genomförd på ett lämpligt sätt?	☐	☐	☐
Var forskarna reflexiva vid tolkning av data?	☐	☐	☐
Validerades tolkningarna?	☐	☐	☐
Finns det allvarliga brister i analysen som kan påverka tillförlitligheten?	☐	☐	☐

Kommentarer:

5. Forskaren

Vilken bakgrund och kompetens hade forskarna?

Stödfrågor för bedömning av brister:	Ja	Nej	Oklart
Har forskarna någon relation till studiedeltagarna som kan påverka datainsamlingen?	☐	☐	☐
Har forskarna hanterat sin förståelse på ett acceptabelt sätt?	☐	☐	☐
Var forskarna oberoende av finansiella eller andra förutsättningar som kunde påverka analysen?	☐	☐	☐
Finns det allvarliga brister som kan påverka tillförlitligheten?	☐	☐	☐

Kommentarer:

Box 1059 | 141 21 Huddinge
Besöksadress Hälsovägen 11
Telefon 08 587 516 00 | www.rkh.se